

DOMOLJUB

Izdaja vsak četrtek. Cena mu je
3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za
Ameriko in druge tuje države v K.)
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu
„Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“.
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 29.

V Ljubljani, dne 20. julija 1916.

Leto XXIX.

Češko zadružništvo.

V nobeni deželi naše države ni kmetijstvo tako visoko razvito, kakor na Češkem; nikjer ni kmečka stranka tako močna kakor tam. Potemtakem je samo po sebi umljivo, da je tudi češko zadružništvo mogočno in polno plodovitega življenja. Za tam in za povsod je pač neizpodbojno potrjeno, da edino le krepko, zdravo zadružništvo zagotavlja kmečkemu delu uspeh in daje kmečkemu stanu samostojnost in veljavo.

Zgled češkega zadružništva v češki kraljevini (Morava in Slesko imata svoje samostojne zadružne zveze) je podoben tudi za nas. Na sv. Petra in Pavla dan je imela v krasnem praškem mestnem domu češka zadružna zveza (Ustřední jednota českých hospodářských společenstev v království českém) redni občni zbor za devetnajsto leto svojega delovanja. Naše zadružništvo je zastopal posl. dr. Krek, čegar prisrčni sprejem je pričal, kako globoko korenine poganja vzajemnost obeh bratrskih organizacij. Občni zbor je vodil prvi podpredsednik — (predsednik Fr. Klindera je v vojski) — župnik F. Krojher.

Zveza je imela koncem leta 2077 zadrug včlanjenih in sicer 1660 posojilnic po Raifajznovih načelih in 417 raznih gospodarskih zadrug, izmed katerih imenujemo: 44 mlekarne, 135 strojnih, 3 stavbne, 7 sadjarskih, 39 elektrarn, 2 pivovarski, 1 tiskarsko, 32 tovarnen za špirit, 2 zeljarni, 23 prodajnih in nakupnih, 57 žitnih skladišč (med njimi 16 z mlini). Skladiščne zadruge se najbolj množijo; samo l. 1915. jih je pristopilo 11. Izprva so se zidala velika draga poslopja; zdaj pa se posnema vedno bolj bavarski zgled in se zabije

v poslopje kar najmanj mogoče. Da ravno ta vrsta zadrug napreduje, ni čuda, ker je popolnoma jasno, da se brez njih nepotrebnih prekupci za reči, ki jih kmet potrebuje in za to, kar prodaja, ne morejo odstraniti. Samo po ti poti je tudi mogoče, da se to, kar vojaštvo potrebuje, naravnost oddaja. Skladišča imajo sicer ime žitna, toda ne rabijo se samo za to, da prevzemajo žito svojih članov in ga sortirajo ter prodajajo, marveč tudi za druge reči. Umetna gnojila, krmila, sempatje tudi nekateri stroji, so v skladiščih v zalogi. Na Slovenskem imamo v skladiščih šele par zgledov; treba bo pa po izkušnjah, ki nam jih je prinesla vojska, tudi v tem oziru kmalu krepko naprej. V zvezi s skladišči so se začele na Češkem zadnji čas sušilnice za krompir z znatnimi podporami poljedelskega ministrstva. Da je ta reč vredna vsega premisleka tudi za nas, nam najbolj dokazuje to, da se je z vso vnemo oprijemljejo na Ogrskem.

Denarni promet je seveda ob tolikem številu članic zelo velik. L. 1915 je znašal 440.914.860 K 88 v. Sorazmerno je bil pa prešlo leto promet Zadružne zveze (krog 160 milijonov) večji; gledé na denarno moč zadružništva potemtakem Slovenci ne zaostajamo za Čehi. Vlog je imela češka zveza 58 milijonov 813 tisoč 368 K 59 vin, izposojil zadrugam pa 12.721.305 K 6 vin; potemtakem nad 46 milijonov prebitka. Ta svota zdaj še vedno narašča.

Toda obresti! Naj bi to, kar bomo zdaj zapisali, nikomur ne ušlo izpred oči: Češka zadružna zveza je obrestovala vloge do 15. maja 1915 po 4¼%; od takrat do 1. novembra po 3¾%; od 1. novembra dalje jih pa obrestuje po 3¼%. Stalne vloge, ki jih pa ni imela mnogo, katere se namreč smejo dvigniti samo na daljši odpovedni

rok, je obrestovala za ½% višje. Posojilnicam pa je nasvetovala, naj zdaj, ko je denarja obilo, obrestujejo vloge po 3 do 3¼%; za posojila naj pa zahtevajo 4½, oziroma 4¾%. V velikih bankah se vloge obrestujejo povprek po 2½%; posojila pa dajejo na visoke obresti. — Poročilo pravi, da se ogromna večina posojilnic drži zvezinih nasvetov in da je vkljub znižani obrestni meri vlog vedno več. Naše zadružništvo se je držalo v tem oziru drugega stališča — edino v Avstriji. — Obrestno mero je ohranilo stalno ob hudih in dobrih časih in s tem po naši sodbi neizmerno koristilo našemu gospodarstvu. Zadružna zveza obrestuje slejko prej vloge po 4½% vkljub temu, da ji banke dajejo znatno manj. Mogoče ji je bilo to, kar je brez dvojbe medsebojno zaupanje in s tem tudi redno in mirno gospodarstvo v prvi vrsti podprlo, edinole zavoljo tega, ker je ugodni razvoj Gospodarske zveze omogočil, da so se od nje zahtevale za izposojeni denar precej visoke obresti. Od l. 1908 do malo pred vojsko je denarja manjkalo in je bil zato drag, obrestna mera pri Zvezi je pa ostala takrat neizpremenjena; tako tudi zdaj, ko ga je v izobilju. Zgodovinar, ki bo opisoval naše gospodarstvo v teh letih, bo brez dvojbe moral kot nekaj posebnega in izredno koristnega poudarjati previdno, a težko delo načelstva Zadružne zveze, ki je gledé na obrestno mero v varstvo dolžnikov in v splošno korist vzdržalo stalnost ob najrazličnejših razmerah.

Čehi nimajo za nakup in prodajo posebne Zveze kakor pri nas, marveč Zadružna zveza (Jednota) ima za to delo samo poseben oddelk. Vojaštvu se je prodalo žita, šena in slame za 1.796.967 K; posušene repe, suhe čekanke (klorije), krompirja in drugih kmečkih pridelkov se je prodalo za

4.067.718 K; nakupilo in članicam oddalo se je gnojil, krmil, semen, cemen-ta, bencina in gospodarskih strojev za 5.207.138 K. Zveza je imela razdeljevanje otrobi in krmil kot podružnica du-najske krmilne centrale; bila je ob-enem glavni komisijonar za promet z žitom. Blagrovati jo moramo, da si je mogla v boju združništva s prekupci pridobiti in ohraniti tako častno stop-njo.

Če še dodamo, da je imela 204.147 kron rezervnih zakladov in da je leta 1915 napravila 165.480 K čistega dobič-ka, smo povedali vse glavne reči te ogromne, nam po duhu in srcu tako drage organizacije. Čutimo pač, da smo manjši, toda združna misel je tam gori ob Labi in tu pri nas ob Soči, Dravi, Savi in ob Jadranskem morju enako močna in enako zdrava. Držimo se je, gojimo jo tod in tam, da bo nam in Čehom rodilo leto za letom lepše sa-dove.

Vincencijeve in Eliza-betne družbe.

Tu in tam jih imamo. V Ljub-ljanski škofiji jih je bilo l. 1915 14. A zdi se nam, da bi morale biti take dru-žbe povsod, v vsaki večji fari, v vsa-kem večjem kraju.

Kaj pa so in kaj hočejo?

Sv. Vincencija Pavlanskega so dol-go časa mučili strašni verski dvomi. Vse premišljevanje mu ni pomagalo. Tedaj je vzdihnil: Moj Bog, in vendar te ljubim! In da bi dokazal to ljubezen, se je v svo vsemu zavzel za uboge, saj je vedel, da karkoli storimo kateremu teh malih, Kristusu storimo. Ko je tako ves živel za uboge, so mu izginili tudi vsi dvomi in v dušo se mu je vselilo veliko veselje. Tako je postal sv. Vin-cencij poseben apostol krščanske lju-bezni.

O sv. Elizabeti pa tudi vemo vsi, da ji je bila posebna čednost usmilje-nost, saj smo brali nje življenje »Kri-žana usmiljenost«.

Po zgledu sv. Vincencija se zbirajo v posameznih krajih moške, po zgledu sv. Elizabete pa žene, da se posebno po-svete skrbi ubogih. Kje ni uboštva? re-vežev, bolnikov, sirot? Dostikrat so taki ubogi popolnoma zapuščeni, zane-marjeni na telesu in tudi na duši. Bol-niki leže kje v kakem umazanem kotu, komaj kdo se zanje zmeni; otroci siro-te so prepuščeni sami sebi, brez vzgoje, brez ljubezni se potikajo okrog in na-vadijo malo dobrega, a veliko slabega, potepanja, kraje in kmalu še hujšega. Tu hočejo pomagati Vincencijevi brat-je ali Elizabetine sestre. Zbere se nekaj mož ali drugod nekaj žen in dogovore se, da se bodo zavzeli za te uboge. Vsak teden po enkrat se bodo sešli za kake pol ure, pogovorili se, kako je v vasi, v fari, ali je kje posebna pomoč potreb-na, kak zapuščen bolnik, kak nadložen in nadležen berač, kak zanemarjen

otrok. V imenu krščanske ljubezni se pomenijo, kako bi se dalo pomagati, s prijazno besedo, z dejansko podporo, s tem, da oskrbe temu malo postrežbe, onemu kako primerno delo, tisti siroti primerno varstvo. Obrnejo se tudi na druga usmiljena srca.

Taka družba že treh članov se ime-nuje Vincencijeva konferenca ali žensk Elizabetina družba. Je obenem tudi cerkvena bratovščina z mnogimi od-pustki. Pri nas je središče te družbe v Ljubljani. Tu ima družba že deško si-rotišnico (v Marijanišču), potem vzdr-žuje že 4 otroška zavetišča, kjer se zbi-rajo otroci vsaj po dnevi, ko so starši na delu in ne morejo zanje skrbeti. Celo vrsto sirot z mest in dežele je pa oddala Vincencijeva družba v razne zavode, a tudi k družinam, kjer se na-uče dela in poštenega življenja.

Ali ni to nekaj lepega? In to se da povsod izvesti. Vsaj nekaj. Sedaj je res večina moških v vojski, vendar je po-vsod še dobrih fantov in mož, ki bi imeli srce za to lepo delo krščanske ljubezni. Žene so pa tako vse doma. Če bi bilo že v drugih časih tako delo povsod hvaležno, koliko bolj ne le hva-ležno, ampak potrebno bo po vojski!

Mi sedaj še ne vemo, koliko gorja bo po vojski povsod. Pokazalo se bo še le potlej. Sedaj bolnikov in onemo-glih vojakov še ni donja; podpore, ki jih dobivajo družine, zakrivajo še rev-ščine; mnoge sirote še upajo, da se vr-ne oče. Po vojski bo res država sama pomagala, kar bo mogla, a koliko bo vendar še bede, zlasti duševne bede, kjer država ne bo nič zmogla. Tu bo morala vmes poseči krščanska lju-bezen. In tudi ljubezen največ zmore, če je združena, organizirana. Take druž-be, take organizacije krščanske lju-bezni so pa ravno Vincencijeve in Eliza-betne družbe.

Kakšen pomen imajo tedaj te družbe?

Prvič: Neizrečeno veliko dobrega lahko store ubogim samim. S tem pa tudi vasi, fari, občini. Ali ni celi fari v škodo, če se potikajo po vaseh zane-marjeni otroci? Zato je dobitnik cele fars, kdor poskrbi za take otroke, da pridejo v dober zavod ali k poštenu družini. Kaj delajo včasih berači s priberačnim denarjem? Ali bi ne bilo bolje, ko bi se Vincencijeva družba za-vzela za take reveže in jim dajala na-mesto denarja živil, obleke, preskrbela jim stanovanje, oskrbela kako delo? Ali ne bi vsi dobri radi pri tem pod-pirali? Ali ne bi tudi občina sama rada podpirala takega dela? Občina sama tega ne zmore lahko. Za tako delo je treba pred vsem žive ljubezni, tako pa imajo ljudje, ne pa uradi in paragrafi.

Prav je, da so naši ljudje usmilje-ni. A tisto beračenje od hiše do hiše, od vasi do vasi je redko kaj prida, in ve-liko boljše bi bilo, ko bi krščanska usmil-jenost tako uredila, da bi tudi uboge spravila v red. Po vojski bo pa taka krščanska urejena ljubezen še posebej potrebna, ko bo treba ne le telesno po-magati, ampak tudi tolažiti, svetovati,

krečiti in dvigati, dajati zaupanje v Boga in božjo previdnost, odvajati od razvad in navajati na delo.

Drugič: Vincencijeve in Elizabeti-ne družbe so velika dobrota za ude sa-me. Krščansko usmiljenje človeka sa-mega dviga, očisti in posvečuje. Naš čas je dosti sebičen in samopriden. Te-ga nekrščanskega duha v sebi in v drugih ne moremo lažje ubiti, kakor s krščansko ljubeznijo, usmiljenjem in dobrimi deli. Na krščanskem usmilje-nju počiva poseben božji blagoslov. Mnogo težav, mnogo dvomov, mnogo duševne teme bo izginilo, če se bomo velikodušno lotili del krščanskega usmiljenja. Sv. Vincencij je to sam preizkusil in izkusil.

Tretjič: Te družbe bodo velika do-brota tudi za nasprotnike. Krščanska ljubezen ima veliko moč do src. Če bo ljubezen nas same očistila sebičnosti, bo nam približala obenem tudi tiste, ki so nam bili doslej iz kakih človeških slabosti nasprotni. Če bodo videli našo odkritosrčno ljubezen, bodo tudi spo-znali, da so nas v tem in onem napak sodili. To bo pa tudi dobro za vero in Cerkev. Kristus sam je dejal, da bo ločilno znamenje njegovih učencev ljubezen. Izkazimo tedaj, da je v nas resnično krščanstvo, in naj svet spo-zna, da je kakor nekdanj, tako tudi se-daj krščanstvo največja moč na svetu, da je moč božje moči, življenje iz bož-jeja življenja!

Ali ne bi bilo prav, ko bi to premi-slili in pogledali, kako in kaj, ali se ne bi dalo tudi v našem kraju kaj nare-diti? Revežev ne manjka, dobrih src pa tudi ne. Ali se ne bi dala zasnovati Vincencijeva družba? ali pa Elizabeti-na družba? samostojno ali kot odsek Marijine družbe, tretjega reda ali ka-korkoli, samo da?

Nekdo je dejal, da se svet bliža ve-liko odločitvi. Odločilo se bo, ali bo za-vladalo v dušah krščanstvo ali brezver-stvo. Odločila pa da bo to — krščanska ljubezen. Krščanski ljubezni se svet ne bo mogel upirati. Krščanska ljubezen bo srca premagala, da se bodo odpra-zopet Bogu in božji resnici.

Naš čas je velik čas!

Po zaslugah.

Že prej so imeli govorniki in časniki navado ženstvo: matere in dekleta povzdigovati, to pa iz narodnega in so-cialnega stališča; sedaj se je to povi-ševanje postavilo na širše domoljubno in gospodarsko (agrarno) stališče, pa razširilo tudi na otroke in stare. Go-spodinje, matere z nedoraslimi otroki, starci, ki dela že niso več zmogni, so sedaj steber kmetijstva in države. Prav je pohvaliti, kar je res hvale vred-no in pohvaljenim bodrilo. A hvala je lahko zapeljiva. Hvalilo se je, kako so polja sedaj dobro ali še boljše obdelana kot prej, kako vrlo ženske same gospo-

darijo; vsled take hvale bi se utegnila zapeljati mestna in visoka gospoda, pa bi mogla misliti, da tožbe žen in občin vendarle niso bile povsem resnične, da pomanjkanje delavcev ni bilo tako občutno i. dr.

Hvala je pa tudi kvarljiva. Vojaki so lahko hudo žaljeni, kakor da so se doma samo zabavali, postopali, pa kvar delali. Pohvaljenim hvala kaj rada zleze v srce in možgane, napuhu v dušo vrata odpira, božjemu usmiljenju in blagoslovu pa zapira. »Domoljuba« med vsemi časniki najbolj cenim, tudi upam, da bo pravičen na vse strani (kolikor sme in more). V enem članku seveda ne more ubrati vseh strun, ampak zabrenka enkrat na to, drugičkrat na drugo; tudi posamezne številke pojo včasih bolj žalostno, včasih bolj veselo melodijo, ne pa celega koncerta. Povej še, dragi nam prijatelj, koliko ljudstvo trpi! Lani v maju mi je (na Kor.) pravila gospodinja večje kmetije, ki ima več hlapcev in dekel, vsa bolna in izmučena, s solznimi očmi, kako malo ima spanja, največ 2—3 ure; komaj zaspi, pa se mora siloma iztrgati iz prepotrebne trdnega spanja. — Otroci, ki so prej le pri lahkih delih pomagali, pasli ali gledali, kako se dela, morajo prijeti za koso, sekro in vsako delo, vsako orodje, pa zgodaj vstajati in pozno v noč delati. Večji otroci zjutraj jokajo, ko jih s silo trgajo ali podijo iz postelj; zvečer omahnejo in padajo kakor ubiti, ne da bi jedli. Tudi učela vajene ženske stakajo obupno pri težkem nakladanju in nevarni vožnji po grdi kamenitih ali močvirnih, strmih ali drugače nevarnih potih, kadar živina kljubuje, voz obtiči ali se kaj stane. Ko so lani bili doma še nekateri močni fantje, so vsepovsod morali pomagati pri košnji, vožnji in mlačvi. Hodili so ob dveh zjutraj na delo. Sedaj tudi teh ni. Videl sem gospodinjko, ki je sama vozila mrvo domov; doma vodi gospodinjstvo in oskrbuje 9 otrok: najstarejša deklica ima blizu 10 let, 8 drugih otrok je mlajših. Pomagajo si sosedje in sorodniki res na vso moč; le tako še gre z vso silo. Pa Bog jim pomaga, kakor sami trdijo. Katera gospoda bi tako delala? Izpočetka se je pač upalo, da bo vse, kar ima roke in noge, prišlo za produktivno delo; toda ostalo je večinoma vse pri starem. Nekateri še manj marajo delati ali pomagati, ker imajo več denarja. Kmeta seveda priganja sila. Glad (skrb za kruh in življenje) predre železen grad in sila kola lomí. Veliko jih pa tudi zbolí in umrje. Ni mala nesreča, če umrje mati zapustivši male otroke, ali če zbolí deček, fant in se za vedno pokvari bodoči kmetovalec, vojak. Delo je gotovo imenitno zdravilo, a dajalo naj bi se tudi tistim, ki ga doslej še niso uživali ali vsaj ne dosti, ni dobro nemu preveč, drugemu pre malo zdravila! Imam pred očmi družino; oče, mati, 2 hčeri in 4 sinovi so delali z največjo marljivostjo in skoraj molče cel ljubi dan, pa so komaj zmagovali. Sedaj je 1 sama hči doma, druga se je bila na kmetijo omo-

žila (da jo vzdržuje namesto moža-vojaka). Fantje so vsi šli na vojsko.

To smo hoteli povedati, ne da bi hoteli komu pogum jemati, ne da bi spravljali koga v nevoljo, saj vemo in priznamo, da vojska zahteva žrtve, da se moramo za dom in domovino žrtvovati tudi tisti, ki smo doma ostali — in to tudi z veseljem storimo —, ampak zapisali smo te vrstice v pojasnilo tistim, ki vidijo našega ratarja samo takrat, ko ima kako malenkost na razpolago, da jo proda in si pridobi potrebne dražbe za obleko in davke, ter v pouk onim, ki po časopisih (sicer s hvaležnostjo) čitajo, kako je po polju vse obdelano in urejeno, zraven pa pre malo pomislijo, koliko potu, nadčloveškega truda in trpljenja je prestanega z obdelovanjem teh žitnih poljan. Naj svet spozna, da se hrabrosti in priznanemu junaštvu naših bojevnikov z enako vrednostjo pridružuje tudi naše vroče ženstvo, naša pridna mladina. Želimo le, da bi posledice v telesni oslabeledosti za poznejši rod ne bile preobčutne.

Pregled po svetu.

Zjedinenje čeških strank. Češki listi pišejo, da pogajanja za ustanovitev skupne narodne stranke le polagoma napredujejo. Ovire prihajajo iz osebnega častihlepleja veljakov, ki bi bili radi na vodilnih mestih. Glavna stvar je, da bi se meščanske stranke oprijele skupnosti; agrarne, katoliške in demokratske stranke so za sporazum.

Nekaj se kuba. Ruski car je odpotoval v glavni stan, kjer bodo velika vojna posvetovanja. Udeležili se jih bodo vsi armadni poveljniki in cela vrsta visokih ruskih generalov. Posvetovanju bo predsedoval ruski car. Po končanem posvetovanju bo pa konferenca zastopnikov četverospornih držav; Francijo bo zastopal namesto obolelega generala Paua visok častnik iz generalnega štaba, ki je že odpotoval v Rusijo.

Guverner v Srbiji. Dosedanji generalni guverner grof pl. Salis-Seewis je odpoklican s svojega dosedanjega mesta in je do svoje zopetne službene uvrabe nastopil dopust.

Štrajki na španskem. Železniškemu štrajku so se pridružili kovinarji v Bilbao (11.000) in tekstilni delavci v Barceloni (20.000). Blagovnega prometa na severni železnici ni moč vzdržati; ponekod je promet popolnoma ustavljen. Madrid je brez pošte.

Skušnjave za Romunijo. Zadnji čas so se vršili zaupni pogovori med romunskimi in ruskimi državniki. V Bukarešti sta prispela ruski knež Urušov in državni tajnik v ruskem zunanjem ministrstvu, knež Gargarin. — Nedavno sta bila voditelja romunskih vojnih hujskačev proti Avstriji Filippe-

scu in Jonescu pri kralju ter sta mu razlagala potrebo, da se Romunija sedaj pridruži četverospornemu. Apelirala sta na kraljevo razsodnost. Kralj jima je hladno odgovoril, da naj še obrneta na vlado, ki je edino odgovorna za državno politiko.

Izjava dveh odličnih politikov o vojski. V tajni seji francoskega senata se je odtegnilo 11 senatorjev glasovanju. Opozicija je bila zelo močna. Zaupnica se je dosegla, ker je Briand izjavil, da se bliža vojska svojemu koncu. — Švicarski brzojavni poročevalni urad javlja, da je v velikem mestnem svetu v Curihu staval mestni svetnik Hartmann predlog, naj se razprava o vprašanju gospodarskega položaja črta z dnevnega reda, ker je po njegovem mnenju z vso gotovostjo pričakovati, da bo svetovna vojska do meseca oktobra 1916 končana.

Angleži in Francozi ne mislijo več na tretjo zimsko vojsko. Švicarski in nizozemski listi pišejo, da je angleško-francoska ofenziva zadnji poizkus Anglije in Francije, predreti nemško fronto in poriniti nemško armado iz Francije. V Angliji in Franciji nihče ne misli, da bi trajala vojska še čez zimo in ne Angliji in tudi ne Franciji ne pride na misel, da bi se že sedaj začeli pripravljati na tretjo zimsko vojsko, ker sta prepričani, da bo pozno v jeseni prišlo do miru, ali vsaj do premirja.

Svetovna vojska.

Za časa laške ofenzive padlo trideset tisoč Italijanov. — Hudi boji v ozemlju Sedmih občin. — Poraz Lahov pri Monte Rasta. — Na Obsočju bolj mirno. — Bombe na Padovo in Ravno. — Velikanska borba z Rusi. — Boj za prelaz pri Jablonci v Karpatih. — Pritisk Rusov ob Stohodu, zahodno od Bučača in severno od Pinskega močvirja. — Nemci pri Verdunu zopet napredovali. — V Pikardiji stalni boji z malim uspehom na angleški strani. — Potopljena laška ladja.

VOJSKA Z ITALIJO.

Na Obsočju se je vihar nekoliko polegel; poročila so bolj redka in skromna. Pretečeni petek so vendarle pripeljali v Ljubljano nekoliko »frišnih« vojnih ujetnikov sem od Soče. Hujši pritisk je bil pa na bojišču južno od Suganske doline na ozemlju »Sette Comuni« (sedem občin). Srdite napade številnih laških alpincev je bilo treba odbijati zlasti pri Monte Zebio, Monte Rasta in Monte Interrotto — severno od Asiaga. Tudi na zahodni strani od Arsiera v dolini Posine in na gori Pasubio so se hudo spoprijemali.

Poraz Italijanov pri Monte Rasta.

Dne 11. julija so naši zavrtili močan laški napad pri Monte Rasta. Sovražnikova infanterija je bila prisiljena, da je na odprtem prostoru plegla na tla in je bila v našem ognju skorajda uničena. Padlo je do 1000 mož. — Kako so Slovenci in Hrvatje naklestili verolomnega Laha južnovzhodno od Monte Dieci (na istem ozemlju), da je obležalo pred njimi do 800 laških trupel, sino omenili že zadnjič. — Od 27. junija do 10. julija, odkar se giblje laška ofenziva, je padlo 30.000 Lahov (mrtvih in ranjenih).

Bombe na Raveno in Padovo.

Dne 11. julija so naša pomorska letala metala bombe na mesto Raveno in na baterije Corsini. — Ponoči od 13. do 14. julija je skupina naših morskih letal vrgla več bomb s parv dobrim učinkom na vojaška poslopja in kobilovorske naprave v Padovi. Podjetje se je izvršilo brez nezgode na naši strani.

Med Adižo in Brento se boji nadaljujejo, dasi ne s posebno silo. Ob prelazu Borcola so naši zavrtili velik sovražni napad, kljub temu se nahaja ta postojanka v hudem topniškem ognju.

RUSKO BOJIŠČE.

Borba z Rusi je velikanska. Ako človek zasleduje razsežnost ruske fronte na zemljevidu, dobi šele prave pojme o ogromni bojni črti, kjer morajo naše in z njimi združene nemške čete odbijati neštevilne napade neizčrpne ruskega vojaštva. Od Karpatov zahodno od Kuty pa noter do izliva Dvine pri Rigi besne krvavi boji, kakršnih zgodovina še ne pozna. Najhujše se je razpalil ogenj v Galiciji pri prelazu Jablonica (južnovzhodno od Kolomeje ob ogrsko-gališki meji), potem na bojišču zahodno od Bučača pri reki Koropiec, dalje v Voliniji ob Stohodu (reka, ki teče vzporedno s Strijem proti severu v Pripjet), in slednjič na severu pri železniškem križišču Baranoviči (severno od Pinskega močvirja).

Pri Jablonici se ruski oddelki prizadevajo, da bi prodrli na Ogrsko proti Marmaros Sziget. V skalnatih Karpatih se naši žilavo upirajo ruski premoči. Blizu postaje Mikuličim (pred prelazom Jablonica) se razvijajo strasni boji. Prav tako krvavi so naskoki na vzhodno od tam ležečo višino Hordje (1478 m). Sedem ljutih napadov je doslej Rusom že izpodletelo. Naši so ujeli na tem prostoru 316 Rusov.

Ob Stohodu, ki teče zahodno od Stira, so hoteli Rusi spraviti naše čete v kotu proti Kowelu v klešče, kar se jim pa ni obneslo, ker je naše armadno vodstvo pravočasno odtegnilo svoje moči iz nevarnosti. Rusko poveljstvo je nato odredilo odmor na tem odseku očitno zato, da se pokopljejo številni ruski mrličji. Toda bojevanje se je kmalu zopet vnelo. Na obeh straneh se tepejo za življenje in smrt, kajti če bi Rusi tu prodrli, bi bila ogrožena cela vrsta važnih postojank. Naše čete se bore z brezprimerno hrabrostjo. — Pri

Guleviču ob Stohodu vzhodno od Kowela so naše in nemške čete po ljutem boju vrgle sovražnika s silo nazaj ter ujele 2000 Rusov. — Hujši boji so bili zopet zadnje dni jugozahodno od Lucka.

Na severni strani Pripjetskega močvirja. Proti armadi bavar. princa Leopolda so poslali Rusi okrog pol milijona vojaštva. Pri železniškem križišču — Baranoviči — so imele ruske čete občutne izgube.

Bojišče Dvinsk-Riga. Najsevernejše torišče sedanje ruske črte se tudi nahaja v težkem artiljerijskem ognju.

O ruskem uradnem poročilu je izdal naš namestnik generalnega štaba sledečo izjavo: Poročilo ruskega generalnega štaba se drzne trditi, da je boj-

hodno od Bučača zopet pritiskale na naše postojanke, dasi so bili malo prej pošteno nakrcani. Ko so naši zavrtili dva v široki vrsti zastavljena napada, se je sovražniku posrečilo, da je vdrl severozahodno od Bučača v naše jarke. Nemške in avstrijske čete so nato v bojih moža z možem sovražnika porazile in prepodile.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Boji se nadaljujejo na celi črti. Dne 10. julija se je francosko armadno poveljstvo, ki je na odseku Belloy-Soyecourt (južno od reke Somme) napravilo velikopotezen napad na nemško brambo, hudo opeklo. Francozi so bili krepko odbiti; nato so pa Nemci s proti-

Iz ujetniškega tabora pobegli ruski častniki.

na sila generala Brusilova privedla od pričetka ruske ofenzive 266.000 ujetnikov. Dasi je nezanesljivost ruskega poročanja že dovolj znana, se še enkrat opozarja, da se število ujetnikov, o katerem poročajo Rusi, približuje celotni sili tistih čet naše severovzhodne bojne črte, ki je bila v minulih petih tednih zapletena v resne boje.

V Rusiji na stotisoče ranjencev. Ker ruske čete napadajo v masah in gostih kolonah, imajo sila veliko ranjencev, tako da so vsa večja mesta na Ruskem prenapolnjena. Zaloge zdravil so pošle, zdravnikov primanjkuje.

Pri Bučaču v Galiciji. Dne 13. julija so ruske sile zahodno in severoza-

napadom prizadejali Francozom občuten poraz. Na stotine sovražnikovih vojakov je pokrivalo bojišče. — Boji na obeh straneh Somme so se z veliko vneto nadaljevali vse dni. Pri gozdu Tennes so Angleži imeli nekaj uspeha.

Pred Verdunom so Nemci zopet napredovali; približali so se notranjim utrdbam Souville in Lauffe (na vzhodni strani ob železniški progi); ujeli so tam 56 častnikov in 2349 mož. — Angleško časopisje občuduje francoske branitelje Verduna, češ, kdor pozna moč nemške artiljerije pred Verdunom, mora priznati, da je večmesečno vztrajanje Francozov v takem ognju občudovanja vredno.

NA MORJU.

Laški rušilci napadli Poreč. Dne 11. julija zjutraj so pripluli trije italijanski rušilci pred Poreč in so oddali nekaj streliv na mesto. Poškodovani sta bili dve zasebni hiši in stolp poslopja deželne zbornice. Ranjen ni bil nihče. Naše obrambne baterije so sovražne ladje takoj pregnale.

Velikansko presenečenje. Pod morjem v Ameriko. V nedeljo dne 9. julija je priplul v pristanišče Baltimore v Severni Ameriki nemški trgovski podmorski čoln »Deutschland«. Pripeljal je tovor barvil, ki jih v Ameriki ni dobiti. Dvajset milj od obrežja so ga brezuspešno zasledovale angleške in francoske križarke. Nova trgovska ladja je velika posebnost, ki zbuja po celem svetu veliko zanimanje. Ladja je dolga 215, široka 30 čevljev. Posadka, ki je oblečena v uniforme nemške trgovske mornarice, šteje 30 mož. Ladja je prepotovala 400 milj čez ocean. Kadar so na čolnu slutili, da se nahajajo kje v bližini sovražne bojne ladje, je plul čoln pod vodo. Skupno je prevozil čoln pod vodo 90 morskih milj. Bremen je zapustil sredi meseca junija. Blago, ki ga je vozil, je nepokvarjeno. V Baltimore bo naložil niklja in gumija. V čolnu je prostora za 750 ton. Gotovo bodo naperile angleške in francoske bojne ladje velik lov na predrzno ladjico, ki je predrila angleško blokado. V Ameriki se sedaj bavijo z vprašanjem, ali naj se smatra »Deutschland« kot trgovska ali bojna ladja. Ladjo so natančno preiskali. Ameriška vlada smatra ladjo »Deutschland« za trgovsko ladjo. Ameriški politiki se obenem pripravljajo radi vprašanja, ali je sedaj angleška blokada predrta ali ne. Ako se razglasi angleška blokada kot predrta, bo najbrž Amerika zahtevala, da naj bo promet nevtralnih trgovskih ladij prost. — Drzni čin nemškega trgovskega podmorskega čolna je spravil Amerikance pokoncu. Od vseh sirani vozijo vlaki velike množice ljudi v Baltimore. Mesto je natičeno polno ljudi. — Te dni pošljejo Nemci drugo tako ladjo v Ameriko.

Iz Londona se poroča: Ameriška vlada je uradno izjavila, da smatra podmorski čoln »Deutschland« za priprosto trgovsko ladjo, ki lahko vkrci vsakovrstno blago, tudi strelivo. Kapitan ameriške admiralitete Hughes je ladjo temeljito preiskal in izjavil, da bi ladja mogla napadati le, če se temeljito predela.

10.000 dolarjev za posadko podmorske ladje »Deutschland«. Ameriški milijonar Heckscher je posadki nemškega čolna-podmornika daroval deset tisoč dolarjev.

Naš podmorski čoln potopil laško ladjo. Neki naš podmornik je 10. julija popoldne v Otrantskem prelivu potopil laško rušilno ladjo vrste »Indomito«.

Na Severnem morju je neki nemški čoln potopiljač uničil 11. julija angleško pomožno križarko ter isti dan napadel še tri oborožene angleške stražne ladje.

Tedenske novice.

Ljubljanski občinski svet je s 16. proti 16. glasovom po županovi odločitvi sprejel 50odstotno občinsko doklado za pokritje primanjkljaja v letnem proračunu, ki znaša 1 milijon 26 tisoč 677 kron 44 v. — Potrebščina je v celoti proračunana z 1.869.402 K 37 v.

Odlikovanje. Vpokojeni župnik kostanjeviški č. g. Damijan Pavlič je prejel od cesarja zlat zaslužni križec s krono.

Novomašnik-Slovenec v Inomestu. 16. julija je opravil prvokrat presv. daritev č. g. Jožef Sečnik iz družbe Jezusove, naš rojak iz Horjulja. Brat njegov je drugi cerkovnik pri ljubljanski stolnici, ki je pa bil poklican v vojno službovanje.

† **Dr. Krapac.** Nenadoma je umrl 16. julija v svoji zagrebški palači za pljučnico djakovski škof dr. Krapac, star 73 let. — Upravo škofije prevzame pomožni škof dr. Voršak. Škof Krapac je bil naslednik Strossmayerjev.

Smrtna kosa. 10. julija je umrl v Radgoni na Štajerskem ondodni župnik in dekan, č. kanonik Franc Fintarič, star 78 let.

Nadomestilo za podplate. Po Ljubljani se čuje sedaj vseprek poketanje coklic. Za šolske otroke so jih naročili na stotine. V Zagrebu je pa črevljar Štefan From izdelal novo vrsto čevljev z lesenim, a tenkim podplatom, ki je nanj pritrjen še podplat iz linoleja. Zgornji del je narejen iz močnega sivga platna. — Za suho vreme je tako nadomestilo dobro.

Pod ključ so spravili v Ljubljani nevarnega tatu 39letnega Vincenca Zore iz Tržišča pri Mokronogu. Imel je navado vtihotapljanja se v stanovanja in pobirati denar v posteljah in drugod. Zaradi tatvine je bil že večkrat kaznovan.

Blaga dosti? »Straža« piše: Na mariborskem kolodvoru je naloženih 60 sodov namiznega olja in 10 sodov svinjske masti. Blago odpošljejo baje veletrgovci v Nemčijo zaradi višjih cen.

Gorica. Ob zadnjem bombardiranju je bilo v Gorici porušeni več stanovanj ter ubitih, oziroma ranjenih precejšnje število Goričanov in Goričank.

Utonil je v nedeljo (9. julija) v Lahnici pri Črnomlju 11letni deček iz Vojne vasi pri Črnomlju.

Vojaške novice.

Pozdravi. Slovenski fantje in možaki, ki se nahajajo na okrevališču v Aussee, pošiljajo iskrene pozdrave čitateljem in čitateljicam »Domoljuba«: Josip Vodan iz Kamnika, Ant. Simončič iz Škocijana, Jos. Brus iz Hotedrišice, Franc Copič iz Vrtovina. — Z vseh sokih planin pošiljamo slov. fantje

7. pp. vsem prijateljem »Domoljuba« iskrene pozdrave: Fran Jamšek, Ant. Ferjančič — St. Jurij pod Kumdom, Ivan Ložar — Beričevo pri Ljubljani, I. Kavčič — St. Jošt pri Vrhniki, Fr. Kos — D. M. v Polju, Ivan Grabnar — Črna na Kor., M. Korelec — Podboršt.

30'5 cm granato (naslikano) ovito z lavorjevimi vejicami so poslali s severnega bojišča uredništvu junaki možnarske baterije št. ... Morda jo prilično priobčimo v »Domoljubu«. Na karti, ki jo je narisal Jožef Novak iz Novega mesta, stoji na ovojnem traku letnica 1. VII. 1914 — 1. VII. 1916, in napis: Pozdrav vsem vojskim dekletom. Podpisani so vojaki: Jožef Novak — Novomesto; Glavič Anton — St. Vid na Dol.; Lenarčič Ivan, Mauser Franc — Ljubljana; Prah Vinko — Slatina; Topar Filip, Janžekovič Mihael, Klgčnik Leopold, Košir Anton, Brodar Franc, Abram Henrik, Slapnik Franc — Motnik; Smole Ivan — Šmarje; Saks Martin, Zajec Viktor — Ljubljana; Svetič Peter — Tanča gora; Šturm Jakob — Škofja Loka; Jurak Martin, Krapež Jožef. — Z južnega bojišča pozdravljajo vse domače, znanke, prijatelje in bralce »Domoljuba« slov. špodnještajerski fantje: Poddesetnik Florijan Franc, Stebih Franc, Hojnik Fr., Petrovič Anton, Cigula Jakob, Šalamun Anton, Križan Martin, Visenjak Anton.

Promet z zasebnimi vojno-poštnimi zavetki je nadalje ustavljen na sledeče vojnopoštne urade: 6, 10, 14, 20, 28, 37, 41, 43, 76, 78, 81, 85, 91, 103, 109, 119, 138, 146, 148, 210, 228, 230, 301, 301/II, 301/III, 303, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 314, 320, 321, 322, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 609 in 614.

Ujetništvo. Minulo pomlad so naše ruske ujetnike prestavili deloma na druge kraje, da obdelujejo polje; zato so se naslovi izpremenili. Tako piše g. J. Volk, Velika Bukovica 30, p. Ilir. Bistrica, naj bodo oni, ki so imeli ujetnike v Čistopolu, potolaženi, ker so jih poslali drugam. Njegov sin Andrej se je po enem letu zopet oglasil iz »Prišpabe?« — a je naslov nejasen. Ako bi bil kateri bivši čistopolski ujetnik poslal podoben naslov, naj ga blagovoli sporočiti na zgorajšnjo addresso. — Stroški se povrnejo.

Nadporočnik Immelmann. Nemški zrakoplovec Immelmann, ki je sestrelil 17 sovražnih aeroplanov, je bil v boju z 18. letalom zadet v glavo in je padel na tla. Njegovo spretnost in hrabrost so priznali tudi sovražnikov letalci. Eden izmed njih je vrgel na nemško plat pločevinasto posodo z lepim vencem, na katerem je bil napis: »Viteškemu in hrabremu sovražniku Immelmannu«.

— **Podporni sklad c. kr. domobranskega pešpolka Ljubljana št. 27.** Ta sklad, ki je bil ustanovljen v minulemu letu pri imenovanem polku in iz katerega je bilo doslej izplačanih podpor v znesku K 8920, je namenjen do izčrpanja — sedanja glavica znaša K 14.390 — v podporo invalidnemu mo-

štvu polka, dalje onim vdovam, sirotam, očetom in materam padlega polkovega, moštva, ki so posebno potrebni materialne podpore ali ki nimajo pravice do postavno določene preskrbe. Nameravana je enkratna podelitev podpor v zneskih med 50 in 300 kronami. Osebe, ki se smatrajo v smislu gori navedenih določb upravičenim do te podpore, naj vpošljejo svoje prošnje, potrjene in priporočene od županstva in dušnega pastirja, najkasneje do 15. avgusta t. l. poveljstvu nadomestnega bataljona c. kr. domobranskega pešpolka št. 27 (Ersatzbaonskommando Lir 27) v Admontu na Štajerskem.

Za domovino. Lani so več naših slov. vojakov prideli 20. bramb. poljskemu polku. Med njimi je bil tudi Franc Burja, p. d. Kraguljev iz Prikrnice v moravski župniji. Poskusil je bojno srečo na raznih bojiščih. Na prvi spomladanski dan je odšel iz Galičije na italijansko fronto v južne Tirole. Dne 6. junija je bil vroč dan za naše fante tam blizu Asiaga. Popoldne ob dveh je bil zadet tudi Franc Burja in sicer v hrbet. Reže se je od bolečin nekoliko zaobrnil, a v istem hipu ga zadene druga krogla in mu prevrta vrat in prsa. V kratkem je preminil. — Daroval je svoje mlado življenje komaj 20 let star za ljubljeno domovino. Sedaj počiva tam daleč na tuji zemlji v družbi številnih tovarišev-junakov. Počivaj v miru! A. Stražar.

Skupli jo je... V zadnjih bojih med Brento in Adizo so naše čete ujele bivšega trientskega državnega in deželnega poslanca dr. Cezarja Battisti, ki je pred izbruhom vojske pobegnil v Italijo. Sedaj je poveljeval kot stotnik italijanskim alpincom. Battistija so zaprli v trdnjavi Trient, kjer je prišel pred vojno sodišče, ki se je takoj sestalo. Battisti je bil po določitih nagle sodbe ustreljen.

Nizkoino. Pred Solunom so le manjši boji in praske. Sovražnik si hoče na ta način pomagati, da prebivalstvu uničuje z zažigalnimi bombami spravljeno žito.

Pobegniti so hoteli. V Libercah, kjer je taborišče ruskih ujetnikov, so zasledili v baraki za častnike globok rov, po katerem je hotelo uiti 25 častnikov, večinoma majorjev in stotnikov in pet slug.

Naglica ni vedno dobra. Neki saperski podčastnik s Češkega, ki je sedaj ujet na otoku Asinara na Laškem, poroča o čudnem slučaju med tamošnjimi avstro-ogorskimi vojnimi ujetniki. Tu sta namreč dva, ki sta moža ene in iste žene. Stvar je taka: Prvi mož je odšel v vojsko takoj izpočetka (l. 1914). Na srbskem bojišču je bil težko ranjen in nato ujet. V ujetništvu je ozdravel. Njegova žena je pa dobila uradno naznanilo o njegovi smrti, nakar se je v drugi poročila. Pa kmalu je bil tudi drugi mož poklican v vojno službo, a bil je istotako od Srbov ujet. Ko so bili premagani, sta bila oba moža z drugimi ujetniki vred prepeljana na otok Asinara. Tu je dobil drugi mož neke-

ga dne od svoje žene zavoj jestvin in pa skupno fotografijo cele družine. Slika je romala med ujetniki iz roke v roko in tako jo je dobil tudi prvi mož. Seveda je takoj spoznal svojo družino. Z možem št. 2 sta se seveda sporekla, vendar sta se v toliko pobotala, da sta prijateljsko pojedla darove, ki jih je poslala soproga.

Pred Asiagom. Ko so naši vojaki meseca maja prišli za bežečimi Lahi pred Asiago, so našli marsikatero zanimivost. Sledeči prizor je povzet iz opisa slovenskega junaka — Ica: »Čedno in udobno so bili opremljeni zakloni. Našli smo v njih mehkih blazin, pernic, lepega perila, različnih dišav, likerjev in konzerv, harmonik in celo klavirjev. Vse so ostavili Lahi in zbežali. Ob cesti pa so ležali razbiti avtomobili, pokvarjeni topovi, puške, sablje, strelivo, oblačila, perilo, mrtvi konji, polomljeni vozovi, vojaški klobuki, perjanice vsevprek; ogromen plen. Poleg 20 cm havbic smo našli še 20 krogel. Havbica je bila pokvarjena le malo. Naš mehanik jo je popravil kar naglo, potrebni topničarji so bili skoro pri rokah in v treh urah smo vrnili Italijanom vseh 20 krogel. Lahi najbrž niso bili malo osupli, ko so jih preganjali njihovi topovi.«

Črnovojnik povožen. Med Postojno in Prestrankom na nekem ovinku je vlak povozil črnovojnika Janeza König, ki je stražil na progi. Hotel se je umakniti vlaku na drugi tir, a med tem je pridrčal od nasprotni strani drug vlak, ki ga je do smrti pobil. — V Lipnici na Štajerskem je vlak povozil vojaka Tomazja Kranjca. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Laški general padel. Te dni je padel laški generalni major Francesco Berardi na čelu svoje brigade.

Razne novice.

Strahovit vihar. Dne 10. julija proti večeru so se zbirali črni oblaki nad Dunajskim Novim mestom in okolico. Stemnilo se je, kakor v noči, nato je nastal tak orkan in vrtnec, kakršnega nihče ne pomni. Pol ure je vrelo in divjalo; dimniki so padali na ulice, brzojavne drogeve je prevračalo, opeko neslo kakor listje. Nobena hiša ni brez poškodbe. Jožefovo predmestje je napol porušeno, hiše razkrite, šipe pobite. Ljudje, ki jih je zalotil vihar na ulici, so vpili, ker se niso mogli rešiti. Kdor je bil doma v sobi, je hitel v klet, kjer je bil najbolj varen. Živali in ljudi je metalo ob stene, da so obležali mrtvi in tako zdelani, da jih ni bilo moč poznati. Ko se je vihar podel, se je nad mestom utrgal oblak in začelo je liti kakor iz škafa. — Po končani vihri — so se nudili po ulicah grozni prizori: Tu ubiti konji, tam mrtvo govedo, vmes pa napol živi ali mrtvi moški, ženske in otroci. Srce pretresujoči prizori! — Kolikor je znano, je mrtvih 28 osem, 17 nevarno, 192 pa lahko ranje-

nih. Škode je povzročil vihar polčetrtil milijon kron.

Borojević — zagrebškemu nadškofu. Poveljnik jugozahodne armade dr. Borojević pl. Bojna je poslal po stotniku Dragotinu Cvitkoviću italijansko 28 cm granato in lastnoročno pismo, kot znak spoštovanja do nadškofa in v spomin na sedanji vojni čas. Ta granata je največja, kar jih je doslej izstrelil Italijan proti našim postojankam; visoka je 80 cm in tehta 425 kg. Padla je dne 28. decembra 1915 na Sv. Goro, ni pa eksplodirala. S kolodvora v nadškofijsko palačo jo je preneslo 5 vojakov. Na granati je vrtan ta-le napis: »1915—1916. Prijatelju, od poveljnika sosške fronte Borojevića. — Sv. Gora, 28. decembra 1915.«

Nevihla. 12. julija dopoldne je divjala v Velikem Varadinu strašna nevihta s točo, ki je povzročila v mestu veliko škodo. S streh leteča opeka in zdrobljeno steklo je ranilo po ulicah mnogo oseb. Število ranjenih še ni ugotovljeno. Mnogo telefonskih in brzojavnih napeljav je razdrtilih.

450 uradnikov raznih činov z družinami je došlo s posebnim vlakom te dni iz Bukovine na Dunaj.

Razstrelba v mestu Spezia na Laškem. (Spezia je obmorska trdnjava v Liguriji vzhodno od Genueškega zaliva.) Pretekli teden se je zgodila v mestu Spezia strašna nezgoda. Zletela je v zrak cela tvornica za strelivo. Od 480 delavcev ni ostal živ niti eden. V morskem kopališču je bilo ubitih čez 300 oseb.

Novi belgijski nuncij (poslanik). Te dni odpotuje msgr. Locatelli, novoimenovani papežev zastopnik belgijski v Le Havre, kjer bo izročil svoja poverila na pisma kralju Albertu; nato se bo pa naselil v Bruslju. Doslej je bil Locatelli 9 let v Argentini kot papežev internuncij. — Sedanji papež se je z njim skupno vzgojeval na duhovski akademiji plemičev v Rimu; ker pozna osebo no vrline njegove, ga je namenoma izbral za tako važno mesto. — Kakor pišejo, je odpoklican tudi msgr. Aversa, nuncij v Braziliji. Tudi ta mož je na glasu kot odlični diplomat ter govori prav dobro tudi nemški jezik, zato se pričakuje, da bo prišel ali na Dunaj, ali pa v Monakovo.

Požar v Tatol. Te dni je nastal v gozdu, kjer se nahaja letno bivališče grškega kralja, imenovano »Tatol«, velik požar in sicer istočasno na več krajih. Pogasiti ni bilo mogoče. Kraljeva družina se je komaj rešila. Kralj je dal do zadnjega ukaze, potem pa skočil obdan od plamena, čez neki most, kjer se je nekoliko pohabil. Vsled požarja se je ponesrečilo veliko oseb; mrtvih je 32, med njimi so večinoma kraljevi gardisti in 3 častniki.

IVERI.

Za mirno vest se ima marsikdo zahvaliti svojemu slabemu spominu.

Najbolj srečen je tisti, ki se mu vse broseče — posreči.

Dopisi.

Brezje. Minulo nedeljo ob 5. uri je vprizorilo tukajšnje izobraževalno društvo resnemu času primerno igro »Iz dni skrbi in žalosti«. Prostorna dvorana je bila premajhna in so nekateri, žal, morali oditi z željo, da se ponovi domovinski čut užigajoča igra. Čast za dobro ter plemenito stvar navdušenemu občinstvu, domačinom ter okoličanom, pa tudi duhovščini in učitelstvu. Čisti dohodek **143 K 90 vin.** se je izročil posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani. Pri igri sodelujočim članom, ki so po splošnem mnenju izborni rešili svoje vloge, odkritosrčna hvala. Posebno pohvalo zasluži pevski zbor, ki se je odlikoval s sigurnimi, nežnimi in prožnimi glasovi.

Dob. V nedeljo dne 25. junija popoldne se je poročil našega izobraževalnega društva vrli odbornik Mihael Kepec, sedaj vojak — strežnik v rezervni bolnici v Ljubljani — z Ivanko Šorn, sestro prednice tukajšnje Marijine družbe. Novoporočena sta oba vneta in delavna člana izobraževalnega društva in Marijine družbe; zato jima je pa tudi obojno društvo izkazalo pri poroki izredno čast: Šli so jima naproti skoro vsi društveni člani in članice; po navdušenem nagovoru družbine odbornice Urš. Podbevšek, ki jima je izročila krasen šopek in kip sv. Antona, smo ju spremili v cerkev, kjer so pevke s spremljevanjem orgel ganljivo zapele: »O čuj Marija, tukaj zbrane!...« Novoporočencema želimo vso srečo! Bog Vaju živi, preljubljeni par! — V nedeljo 30. julija obhaja naše izobraževalno društvo desetletnico svojega obstoja in delovanja. Ob tej priliki bo v Dobu v društvenih prostorih predstava z obširnimi sporedom v prid oslepelim vojakom. Vabimo.

Sv. Trojica (Moravče). Žalostno zemljo je zapustil 2. julija kmet Janez Ravnikar, star 63 let, po daljši bolezn. Od početka vojne ni bil več vesel, čeravno je prejel s svojimi otroki rad pel. Ganljivo je, kako je za smrt previden vse voljno trpel, češ, da pokora mora biti. Do žene je bil krotek, vse vkup je lepo podučeval. K pogrebu sta prišla tudi dva gg. novomašnika, tako da je imel štiri sv. maše kakor za plačilo, ker je, dokler je mogel, hodil vsak dan k sv. maši. Bil je še med mlajšimi od onih gospodarjev, ki so doma. Kmetovali bodo za njim 20 let mlajša žena in šest otrok.

Iz Škocjana pri Mokronogu. V nedeljo 9. t. m. so priredile tukajšnje šole z bučensko romanje otrok na Stopno. Štiristošestdeset jih je pristopilo gori k sv. obhajilu, ki so ga darovali za časten mir in srečno vrnitev naših vojakov. Nekateri otroci so prišli peš, celo dve uri in pol daleč! So že pridni! Da pa ne bi kateri opešal na potu domov, se jim je po pobožnosti s pomočjo nekaterih darovalcev po prizadevanju tukajšnjega učiteljstva priredil skupni zajutrek in malo razvedrilo.

Listek

Gramoz in Otrobek.

Vesela povest z žalostnim koncem.

Spisal —r.

(Dalje.)

Toda vse to je le golo obrekovanje. Kajti, vprašam vas, kako more mesar prodajati slanino, če pa kolje svinje, ki imajo le meso; ali kako naj obloži stojnico z gnjatmi, plečeti, rebrcami, jeziki in drugim mesom, ako dobiva le take prešiče, ki imajo samo slanino? Tega nereda pri prodaji svinjskih izdelkov niso torej zakrivili mesarji, marveč prešičji rod, ki je začel proizvajati v posameznih svojih zastopnikih ali samo slanino, ali pa samo meso.

Po mojem nemerodajnem mnenju — nisem namreč izvedenec — bi se pa dalo odpomoči tej neprilici na ta način, da bi mesarji klali vedno na pare, po eno mastno svinjo in po enega mesenega prešiča; tako bi lahko postavili na trg oboje naenkrat: slanino in meso; obrekljivim ljudem bi pa obesili na usta tobe.

Vem, da je moj svet prišel prepozno za letošnjo svinjsko sezono, toda za prihodnost bi utegnil mesarjem koristiti.

Bilo je v enem tistih tednov, ko so prihajali pod nož prešiči brez masti. Gospodinje so popraševale po slanini, a mesarji so jim ponujali le drago meso. Tudi Otrobek se je mudil v Ljubljani in iskal zabele, toda moral se je vrniti praznih rok. Ves utrujen sede za mizo nasproti Gramozu, ki je bil zatopljen v branje »Domoljuba«, in zastoka: »Nič nisem dobil.«

Gramoz odloži časnik in mu odvrne: »Zadnje čase sem mi pa »Domoljub« nič več ne ugaja. Človek bi vendar rad vedel, kaj je s kitajsko politiko, pa se največkrat nič zmeni ne.«

»Kaj me brigajo Kitajci,« odgovori Otrobek nekam nevoljno. »Sedaj se ne gre za kitajsko politiko, ampak za mast. Nikjer je nisem mogel dobiti. Mesarji koljejo prešiče, meso prodajo, slanino pa skrijejo, ker se jim ne zdi cena dovolj visoka. Da bi se jim vsaj pokvarila, tem nenasiitljivim samogoltnežem!«

»Torej je nisi nič dobila,« pravi Gramoz. »To je sitna stvar. Sicer sva z živili še precej dobro založena, in če zmanjka mesa, se lotiva miši in podgan, kar imajo na Kitajskem za čisto navadno mesno jed. Toda brez masti pa tudi Kitajci gotovo težko izhajajo. — Čudno, da letos ni nikjer nič masti. Seveda je gotovo krivo to, da hočejo mesarji imeti prevelike dobičke. — Kaj pa, Otrobek, ko bi letos kar doma klala?«

»Jaz sem že tudi na to mislil,« odgovori ta vsa vesela, da je tudi mož prišel od tega. »Na ta način prideva na naj-

cenejši način do zabele. Saj pravijo, da ima meso čisto zastoj, kdor doma zakolje. Malo pomisliva, kje bi se dobil kak pripraven pusek.«

Nato sta premišljevala in se posvetovala. Konec tega posvetovanja je bil pa ta, da se je zakonska dvojica, Gramoz in Otrobek, čez par dni na ličnem zapravljičku odpeljala v Moravsko dolino po svinjski kupčiji. Mož je vozil in mešetaril, žena pa kupovala.

Pri tej kupčiji je igral veliko vlogo tudi konj, zato ga moram nekoliko opisati. Dobila sta ga na posodo z vozom vred pri Šarcu. Vsi, ki ga niso natančneje poznali — namreč konja —, so se čudili, da ga niso potrdili k vojakom. Bil je jako lep in močan — sedaj je že v konjski večnosti — vranec, črn ko noč, toda zelo plašljiv in na eno oko slep.

Ze poprej, ko je še na oba očesa gledal v svet, se je zelo rad plašil. Konjski poznavaleci so rekli, da izhaja njegova plašljivost od tod, ker preveč dobro vidi. Ko je po nesreči na eno oko oslepel, je bil gospodar izprva celo vesel, ker je mislil, da se bo sedaj nehal plašiti. A vranec se je še hitreje splašil, kakor poprej. Izvedenci so pa rekli, da je zato še bolj plašljiv, ker premalo vidi.

Toda Šarec je bil umen gospodar. Kadar je napregel vranca, mu je vselej zavezal zdravo oko in res se konj ni plašil, ker ni nič videl. Škoda le, da mu tudi ušes ni mogel zamašiti. Zakaj, če je zaslišal kak robot, ki si ga v svoji konjski pameti ni znal razložiti, potem je moral voznik vse moči napeti, da ga je udržal.

Šarec je vranca Gramozu samo zato zaupal, ker so mu bile znane njegove muhe. Žal, da mož ni računal z Otrobkovim ponosom. Morda bi potem živeli še vsi trije, vranec, Otrobek in Gramoz; tako so pa morali pred časom v večnost. Naj jim bo zemljica lahka!

Gruntarjeva sta se pripeljala brez vsake neprilike do Doba. Todi pa menda Šarec še nikdar ni vozil z vrancem, kajti na glavi obvezani konj je bil Dobovcem neznana in sila smešna prikazen. Odrasli so postajali pred hišami in se smejali, otroci so pa leteli za vozom in kričali vsi vprek: »Ho, ho, ho, pogledajte konja z obvezano glavo! Kaj mu pa je? Ga li boli glava ali zobje?« Najmlajši paglavec je pa še pristavil: »Oče, ali vasega konja po usesih trga, da ima oči zavezane?«

Gruntarjevima je bilo pri srcu, kakor bi se vozila skozi šibe. Ko so pa onkraj vasi otročaji zaostali, pravi Otrobek možu: »Stopi z voza in vzemi konju obvezo, sicer bo v vsaki vasi tak semenj. Raje grem peš, kakor da se še enkrat izpostavljam zasmehovanju.«

In Gramoz, ki se je bil navadil v zakonu ubogati, zleze pokorno z voza in sname vranca z glave ruto, ki je bila v Dobu napravila tolikanj pohujšanja. Tudi konju je očitno to ugajalo. Drobil jo je, da ga je bilo veselje gledati, in v dobri uri sta se jim že prikazala od daleč ponosna moravska cerkvena stolpa.

(Dalje.)

Ob košnji.

Rumeni se senožet,
koplje se v srebrni rosi,
glavo klanja ostri kosi
zrela trava, pestri cvet.

Z njo pa sključen, glej, in tih
sam se sivi starček vpira,
truden je, potreben mira,
ali ni jih rok mladih.

Petja letos ni, kot pred,
ne veselega vriskanja;
kje vsa radost je nekdanja,
kje veselih koscev cvet?

— Tam v tujini se bori,
v roki puško smrtonosno;
kjer že dolgo neizprosnost
bela žena — smrt kosi...

V. Ambrožič.

Slike in črtice z bojišč.

V ognju.

Četovodja Maks Osovnikar opisuje, kako je bil ranjen. — Vendar je prišel zopet enkrat zaželeni čas, da lahko več in večkrat pišem. Hočem torej malo popisati dan 20. maja. Bili smo v barakah; prav lep razgled se nam je nudil v jutranjem solncu na laško ozemlje.

Videli smo desno od nas, kako je polentar bežal čez hrib; toda nobeden od nas ni slutil, da bomo mi tudi šli v boj. Ob treh popoldne smo dobili povelje, da se pripravimo za odhod, in ob petih popoldne smo odrinili. Tako smo srečno prišli skozi grozni artiljerijski ogenj ob 10. zvečer do sovražnikovih postojank, kjer smo se zakopali in čakali daljnjih povelj. Noč je bila docela mirna in jasna; da je bilo še bolj svetlo, je sovražnik spuščal svetlobne rakete. Sedaj pride ukaz: Naša artiljerija bo streljala; mi moramo nekoliko nazaj. Šli smo v neko jamo, kjer smo bili do tri četrt na 7. Med tistim časom je delala naša artiljerija, da je bilo joj. Naenkrat se glasi: Naprej! Šli smo čez neki hrib; vsak je hotel biti prvi. Seveda sovražnika še nismo videli in tudi streljali še nismo nič. Prišli smo brez vsake izgube do prvih žičnih zaprek, ki smo jih v naglici razrezali in raztrgali. Nato smo se za enim zidom malo odpočili. Kmalu je pa prišel resen trenutek za ročni napad; sovražnik je bil samo še 150 korakov pred nami. Preskočili smo zid in že je nas pozdravilo pet strojnih pušk. Kakor čebele so letale sovražne kroglice; mislil sem, da ne bo nobeden živ ostal. Letel sem kakih petdeset korakov, kar me nekaj vrže. Občutil sem v levi nogi, da me hudo peče. Bog mi je dal pravo misel, da tam ne smem ležati, kajti bil sem ravno na hribu, da me je sovražnik dobro videl. Zvaljal sem se v neko jamo, da me niso kroglice zadevale, in tam sem moral ležati od 7. zjutraj do 4. ure popoldne. Ne morem popisati, kako dolg je bil tisti dan; solnce je pripekalo in žejo sem trpel. Popoldne ob štirih je vendar sovražnik izprevidel, da mu ne preostaja drugega, kakor vdati se; in tako sem srečno prišel po-

tem vun iz ognja. Zvečer sem bil pri kuhinji ter govoril s prijateljem Pelikom, ko je ravno prinesel eno strojno puško, ki jo je sovražniku vzel. Ločila sva se. Želim mu pač, da bi zdrav prestal vse. Že velikokrat sem bil v »šturm«, pa kaj takega še nisem doživel in tudi nobenemu ne želim. Zdaj sem najhujše že prestal; krogla je šla nad kolenom skozi meso, a je skoraj že dobro. Upam, da bom v štirinajstih dneh zopet zdrav. Hvala Bogu! Prav težko čakam, da bi se že skoraj vrnil nazaj in zopet kazal polentaru pot na oni svet. Najsrčnejše pozdrave. Z Bogom!

Smola.

Bilo je v pozni jeseni predlanskega leta, ko smo se pred preveliko rusko močjo morali umakniti iz svojih postojank v vasi Tylava na gališko-ogrski meji. Tukaj smo se prav dobro imeli; za jesti je bilo vsega dovolj. V zapuščenih hišah si našel marsikako dobro stvarico, ki jo ljudje niso mogli v naglici s seboj vzeti. Tako smo napravili v podzemskih brlogih kar cele zaloge. Lahko si mislite, kako nas je presenetilo povelje, da moramo proč. Kaj z našimi magazini? S seboj nositi ima vojak že tako dosti takih reči, ki jih mora imeti; a vse pustiti — tudi ni bilo prijetno. Jaz sem s težkim srcem zavrgel vse drugo, samo od vrečice lepe bele moke se kar nisem mogel ločiti. Bilo jo je kakih pet kil, torej že precej peze. Ker je v že tako prenapolnjeno tornistro nisem mogel stlačiti, mi ni drugega kazalo, kot da jo nesem v rokah. Sklenil sem še z dvema prijateljema kontrakt, da jo bomo vsi trije nosili vsak en čas; kjer se spet ustavimo, se bomo tudi vsi trije gostili z njo. Rečeno — storjeno.

Prvi dan marširamo brez počitka kar naprej do 10. ure zvečer. Pa se nas noge, posebno pa še rame pošteno bolele, si vsak lahko misli. Po skromni večerji smo se brž zarili v slamo in sladko pospali. Žgance kuhati iz moke, ki nam je vsem trem bila pri hoji tako odveč, se ni ljubilo nikomur; vsak je gledal, da je brž položil utrujene kosti k počitku.

Ko je bilo drugo jutro spet treba rano naprej marširati in seveda tudi aklađ dalje nositi, se že eden iz naše družbe odpove noši in moki. »Kdo bo vlačil to težo s seboj? Bog ve kako dolgo se ne bomo nikjer ustavili!« Jaz pa se od moke kar nisem mogel ločiti, posebno zdaj, ko sem jo že celi dan za seboj vlačil. Vedno sem se še tolažil z mislijo, da se zdaj pa zdaj ustavimo, kjer mi bodo slastni beli žganci obilno povrnil vsi trud. Sicer sem pa imel še zmeraj enega pomagača. — Pa smo jo spet rinili cel ljubi božji dan naprej čez hribe in doline s trdnim upanjem, da se kmalu ustavimo. Srečavali smo vas za vasjo neprestano do noči; ker je koncem novembra že kratek dan, smo še pol noči »doštukali«. To so pekle noge in bolela pleča, ožuljena od težke tornistre. Zdaj pa še moka! Pa še največ sem jo moral nositi sam, če mi jo je moj pomagač le za četrto ure odvezl,

se mu je že zdelo, da jo nosi pol večnosti.

Slednjič smo le prišli v lep trg, če se ne motim v Margonia. Vsi smo bili mnenja: tukaj pa počijemo par dni. — Pa delali smo račun brez krčmarja. Drugo jutro, ko je bilo še popolnoma temno, smo morali že naprej. Vse tarnanje ni nič pomagalo. Moko pa sem moral sam nesti. Moj zadnji »kompagnon« je obupal in odstopil. Jaz pa sem si mislil: Že dva dni se mučim z njo, pa bi jo zdaj stran vrgel? Ne! Mogoče se pa drevi ustavimo, pa se bom pri slastnih žgancih norca delal iz »cagovcev«.

Pa je šlo spet naprej. Mi vsi smo bili mnenja, da nazaj »forikamo«, ker je bilo oblačno, v vas pa smo prišli v temi ter jo v temi tudi zapustili. Tako si nihče ni vedel tolmčiti, kam da gremo; častniki pa, ki so vedeli, nam seve niso povedali, ker pri vojakihi ni te navade. Tu samo greš naprej; kam, to že potem vidiš, ko na mesto prideš.

Zato nas ni malo presenetilo, ko smo, prišedši v ozko dolnino do vasi Roboč, začuli pikanje pušk, ki je postalo čedalje bolj glasno, kolikor dalje smo šli. To smo se spogledali! Mesto par dni počitka — pa v boj! Pa to, ko se tega ni nihče nadejal! — Toda povelje je povelje. Po vseh štirih smo se plazili do vrha nekega grička, da nas ne bi Moskali zapazili; tu smo dobili ukaz zakopati se. Pa kako? Zemlja je bila zmaznjena in trda kot kamen; četrto ure sem kavsal s »špatno«, da sem prebil trdo skorjo in prišel do mehke zemlje. Roke sem imel vse žuljave in krvave; pa kaj človek vsega ne stori, da si ohrani to boro življenje! Nekateri pa, videč da »špatna« več škode naredi rokam kot pa zemlji, niso hoteli kopati; vlegli so se na mesto ter otepaje komis, meni nič tebi nič, čakali, kaj da pride. In ravno ti so imeli prav, kajti komaj smo si »ta pridni« skopali toliko, da smo glavo noter skrili pride naenkrat povelje: Naprej! Torej ves trud zastoni!

Kaj pa moka, moka! bo kdo vprašal. Z njo sem imel šele smolo še bolj kot z »dekungo«. Do vrh hrička sem jo še prinesel! Ko je pa prišel ukaz »Naprej!« sem jo moral pustiti. Zalostno sem jo še pogledal pa sem moral naprej. Tri dni sem jo nosil, pa zastoni! To mi je bilo žal truda! Pa se ni dalo nič pomagati, z vrečo moke v roki jaz ne bom »forikal«. Pri prvem oddihu sem še pojel zadnji kos komisa, ki sem ga že dolgo kot rezervo za hude čase nosil s seboj. Če padem, ga bo pojedel drugi, sem si mislil; mar ga jaz, ko ga že toliko časa nosim s seboj. Če se bo že z mojo moko drugi gostil, se vsaj s komisom ne bo. Pa sem poručal do zadnje drobčnice.

Pa, ne vem zakaj, z napadom ni bilo nič. Šli smo le do bližnjega gozda, počakali tam noči, pa smo šli natihoma nazaj v prvo vas. Tu se nam je reklo da naj pojemo in skuhamo kar ima kdo s seboj, ker druge večerje ne bo. To si lahko mislite mojo jezo! Zdaj ko bi si lahko iz svoje moke skuhal

slastno večerjo, pa nisem nič imel. In lačen, kot Daniel v levnjaku. — Še bolj debelo pa sem gledal, ko sem slučajno prišel k »mašinci« in videl, da so ravno zadnje žgance strgali iz šalic. Na vprašanje, kje so moko dobili, so mi povedali, da so nesli na hribček, kjer smo se prvič ustavili, municijo in tam našli vrečico bele moke, ž njo so šli nazaj v vas in si tu napravili imenitno večerjo. — Čeprav nimam ravno navade, da bi kletel, tu mi je pa kar po sili ušla robata kletvica iz ust, pa mislim, da mi Bog ni zameril. Kdo pa bi se ne jezil, če bi tri dni nosil moko s seboj, nazadnje bi se pa drugi mastili z njo! — Je pač res, da ima včasih človek smolo. Tistikrat sem jo imel jaz, pa kar me je še bolj jezilo, — imel sem tudi prazen želodec!

Vide z Mirne.

Spoznanje.

Ital. bojišče.

Vojak Belec Leopold (Jeienje, žup. Dol pri Litiji) se spominja srečnih let v domači rodni hiši:

Dragi starši! V začetku Vas vse lepo pozdravim. Solze mi silijo v oči, ko nadaljujem to pismo in se obenem spominjam Vas, preljubi moji starši, bratje in sestre. Daleč, daleč sem se preselel od Vas, ki sem z Vami živel v tako lepi edinosti. — Spominjam se tudi onih let, ko ste me, ljubi starši, vzrejevali, učili in svarili. Žal, da se večkrat nisem zmenil za Vaše opomine. Tukaj človek spozna, koliko je vredna molitev in sv. maša. Ljubi starši! Poučite moje brate in sestre, da bodo doma lepo molili in k sv. maši hodili in da se bodo spomnili v molitvi tudi nas, ki se moramo tukaj boriti za domovino. Dajte tudi za sv. mašo. To bo pomagalo, da nam bo vse bolj po sreči šlo.

Pozdravljam Vas in vse sosede in farane iz strelskega jarka.

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Kupčija s prešiči in cesarska odredba. Vlada na Dunaju je izdala za celo cesarstvo enako odredbo zaradi prodaje prešičev, ki je očitno prav dobro premišljena in bo povsod ugodno vplivala. Poznati jo moramo natančno, da ne bomo pri prodaji prešičev na škodi.

Po novi odredbi se vsi prešiči za pleme in prešiči za meso pod 40 kg in debeli pod 60 kg čisto prosto prodajo. Nevarno je pa vendar pri taki prodaji preveč pritisniti, ker je še vedno lahko vsak zaradi draženja obsojen. — Mladiči čez 40 kg težki se smejo prodajati največ po 4 K 70 h za 1 kg žive teže, za debele od 60—90 kg, ki se

Speh se sme prodajati najvišje po 7 K 80 vin., mast pa po 8 K 75 vin. 1 kg.

Iz te določbe moramo precej izvajati posledice. Vlada očitno želi, da bi kmetje priredili težke živali, ki bi imele dosti zabele. Zato je za težke živali cena toliko višja. Zdaj je očita izguba prodajati nerazvite mladiče. — Če že zdaj veš, da ne boš imel zadosti krme za vse živali, da bi jih popolno izpital, prodaj precej prešiče, ki so ti odveč, drugim, ki jih nimajo zadosti. To, kar ti ostane, krmi močno in dobro. Najbrž se cena ne bo več izpremenila, saj je taka, da smo z njo lahko popolnoma zadovoljni. Vlada bo tudi natančno določila cene mesa in vseh drugih delov, da ne bo mogel nobeden previsoko prodajati. Če le mogoče, si preskrbi za pitanje prešičev močne krme. Včasih se

Nemški admiral Scheer z višjimi častniki vojne mornarice.

kupijo za pitanje, se sme plačati največ 6 K za 1 kg žive teže.

Za debele prešiče, ki se bodo precej zaklali, je pa določena navada iz Budimpešte. Tam se odšteje od cele teže $22\frac{1}{2}$ kg pri vsakem prešiču. Teža se plača po 6.80 K za 1 kg, toda od cele vsote se odbije še 4%, pri 1 kroni 4 vin. Če ima prešič 100 kg, se odtegne $22\frac{1}{2}$ kilograma, da ostane $77\frac{1}{2}$ kg. To se plača po 6.80 K, kar znese 525 K. Odtegne se še 4%, to je 11 K. Za prešiča 100 kg težkega dobiš 514 K. 1 kg žive teže vrže 5.14 K. — Prešič ima 150 kg. Odtegne se $22\frac{1}{2}$ kg, ostane $127\frac{1}{2}$ kg kar znese 867 K. Odtegne se 4% 34.60 K, za prešiča dobiš 832 K 32 vin., 1 kg žive teže znese 5 K 55 vin. Prešič ima 200 kg. Odtegne se $22\frac{1}{2}$ kg, plača se $177\frac{1}{2}$ kg po 6.80 K. Odtegne se 4%, dobiš za žival 1158 K 72 vin., 1 kg žive teže vrže 5 K 79 vin. Čim težji je prešič, dražji je.

dobi kako pokvarjeno žito. Če dobiš od centrale za krmila turščico tudi po 80 do 100 K za 100 kg, vzemi jo, zdaj se tudi ta cena izplača.

Žetev strni je večinoma končana. Zrnje je prav dobro, ljuilike, grahorja in koklja je vendar veliko vmes. Vse se mora natančno izčistiti. Čemu bi kvaril njive s tem plevelom. To podrešeti no boš prav dobro porabil za prešiče. Ni treba dajati v mlin, lahko doma skuhaš ali pa kar sirovo daš prešičem. — Ne pitaj šele nazadnje, ampak že od začetka, da dobi žival močne kosti. — Bati se je le, da bodo ljudje težke svinje, ki so še najboljše za pleme, preveč prodali. Tega pa nikar. Kaj pa je kmetija brez dobre plemene živali? Drevo brez korenin, polje brez vode in solnca.

Bolezen pri prešičih. Našim gospodarjem je poginilo letos prav veliko

mladih puijsov in tudi večjih prešičev kar nenadoma. Nekateri živinozdravniki so imeli to bolezen za vrančni prisad, drugi za rdečico; pomagalo pa ni nobeno zdravilo. Nemški živinozdravnik Kerman pravi, da ni to ne bolezen na vranici, ne rdečica, ampak posledica pomanjkljivega in nezadostnega krmjenja. Bolezen popisuje ta zdravnik takole: Puijsom se začne vrteti, nekateri kar plešejo, pokaže se neki krč, tresejo se in padajo, brcajo okoli sebe, večkrat jim odpovedo zadnje noge. Dihanje je težko, nekateri glasno vpijejo, jedo malo, vročine pa navadno nimajo. Bolezen je prav huda, v par urah jih mnogo pogine. Če žival bolezen prestopi, se pozna na udih neka ohromelost. Če se poginjeni prešič narazen dene, se pozna le na hrbtni koži, na ozadju glave in na trebuhu temnordeča, včasih skoro modro pobarvana koža; iz tega so sklepali, da je to rdečica, kar je gotovo napačno, ker je pri rdečici vselej požiralnikova žleza pordečena in vranca otekla. Tudi vrančni prisad to gotovo ni. — Imenovani živinozdravnik misli, da je ta bolezen nastala vsled slabe piče. Opešalo je živčevje in hrbtni mozeg. Tu je glavni vir bolezni. Najbrž primanjkuje krmi fosforja. Krmi torej svoje prešiče precej močno, pokladaj jim redno nekaj žita ter prideni krmi malo klajnega apna. Včasih prideni nekaj zrnov soli. Glavna stvar je seveda hrana, ki ima zadosti beljakovin. — Če nimaš klajnega apna, pa prideni krmi navadni pepel ali oglje, kar prešičem vselej dobro stori.

Koprive. Nekateri trgovci so obljubili plačevati posušene koprive brez listov po 6 K 100 kg. Najbrž jih ne bodo veliko dobili. Če se koprive s travo posuše in vsi listi zraven, jih plačajo kakor dobro mrvo po 13 K.

Vzhodna Prusija. Pred dvema letoma so vpadli Rusi v Vzhodno Prusijo. Kakor se je zdaj izkazalo, so kmetje vsled sovražnega vpada veliko trpeli. Vasi so bile požgane, polja uničena, živina za dobro polovico zmanjšana. Zadnjikrat so štelili živino 2. decembra 1912 (v miru), ter po končanem vpadu Rusov 1. decembra 1914. Naštel so manj: konjev 186.000, govedi 232.000, prešičev 280.000, ovc 160.000, koz 14.000, skupno 872.000 glav. Zaradi velikega opustošenja so lani čisto malo pridelali. Letos zopet boljše kaže, ker je vlada dala lani 191.000 glay živine in 30.299.000 mark denarja, da se zopet povzdigne kmetijstvo. Lani je bilo 81.000 ha sveta neobdelanega, na 144 tisoč ha se je pa prepozno začelo; pridelalo se je zelo malo. Samo v tej deželi bo letos 40.000 vagonov žita in 35 tisoč vagonov krompirja več kakor lani. Najbrž se bodo po ravno tej poti povzdignili zopet naši primorski, zlasti goriški kraji.

Na Angleškem so si že napravili načrt, kako bodo obrestovali dohrove, ki jih bo vojska pustila. Radi bi vse na tujce navallili. Zato nameravajo napraviti visoko carino na vse, kar se bo po vojski na Angleško uvozilo. Najnižjo

ceno bodo imeli sedanji zavezniki, srednjo nevtralci, najvišjo seveda sovražniki. Od tega davka upajo 2000 milijonov kron na leto dobiti. Seveda bodo morali davek sami plačati, ker bo vse toliko dražje postalo.

To in ono. V Berlinu je določil magistrat, da se bodo jajca dobivala le na krušne karte. Vsak ima na teden le do treh jajc pravico. Mestno županstvo v Rotenmannu, kjer so tudi naši vojaki, je sklenilo, da bo uvedlo kazensko postopanje proti vsem ženam in dekletom, ki bodo po deveti uri še na ulici ali v gostilni. Morajo že biti zrele. — V Pragi se je prepovedalo trafikantom ženskam tobak prodajati. Na Nemškem so že določili, da se sme v gostilnah dati gostom le ena mesna jed. Na Francosko so iz Kanade zanesli konji, ki so jih od tam za vojaštvo dobili, prav sitno in nadležno muho, ki dela ljudem in živini velike težave.

Suša je po deželi zelo občutna. Ajde ni mogoče sejati, krompir je droban, pesa ne raste, fižol se je skoro posušil. Otava bo prav slaba. V soboto je — hvala Bogu — nekoliko namočilo.

Dunajski trg. 10. julija je bilo na Dunaju 1318 glav goveje živine. Cena je nekoliko padla. Najboljše vole so plačali do 560, 0 476—525. Ia. 440—475, IIa. 411—445, IIIa. 395—410. bike in krave 370—425, telice 385—545 K za 100 kg žive teže.

Pri prešičih se je nova vladna odredba precej poznala, cena je padla za 20 vin. pri 1 kg. Bilo je 11. t. m. 4778 živali na trgu. Mesarji so jih že pred nakupili 2132. Plačevali so debele: 0 720, Ia. 690, IIa. 630, IIIa. 500 K za 100 kilogramov žive teže. Mesnati nekoliko cenejše.

Jajca se draže: 8—8½ se jih dobi za 2 K. Blaga je malo.

...

LETOŠNJA SADNA LETINA IN UPO-RABA SADJA.

Spomladanski mrazovi (15. in 16. aprila) in pa skrajno neugodno vreme med cvetenjem je provzročilo, da bomo imeli letos precej slabo sadno letino. Jabolka, kot glavni in najvažnejši sad, bodo redka. Le tu in tam po Gorenjskem jih bo nekaj, po Dolenjskem in Notranjskem pa skoro nič. Hrušk, zlasti mošnic, utegne biti nekoliko več, vendar pa ne kaj prida. Tudi črešnje se niso obnesle povsod tako, kakor smo pričakovali. Pač pa nekaj bolje obetajo ponekodi po Dolenjskem in po Belikrajini češplje. Sicer ne bo take splošne in obilne češpljeve letine, kakor predlanskim, vendar pa bo vsaj nekaj. Orehi bodo dali srednje dobro letino povsod, kjer jih ni vzela slana 15. in 16. aprila.

Iz tega pregleda vidimo, da se obeta v splošnem in posebno v glavnih sadnih plemenih že sedaj pičila sadna letina, ki se utegne pa vsled vremenskih neugodnosti in vsled raznih škodljivcev do jeseni še poslabšati. Ne bo torej napačno, ako z oziranjem na sedanje povsem izjemne razmere in nenačuden gospodarski položaj nekoliko

razmislimo vprašanje o uporabi letošnjega sadja.

Ob dobrih letinah opazujemo pri nas vobče trojno sadno uporabo. Velika masa sadja (jabolk) se proda na debelo, in navadno izvozi iz dežele, precejšen del se pretvori v sadne pijače — sadno vino in žganje (hruške in češplje) in le majhen odstotek vsega pridelka se obrne doma za hrano, bodisi v svežem stanju ali pa kako predelano (največ posušeno).

S sadnim izvozom letos ne bo skoro nič, ker ni jabolk. Vsa sadna kupčija se bo vršila izvečine v ozkih mejah domače dežele in — kakor vse kaže — niti domačim potrebam ne bo mogoče zadostiti.

Kako bo pa s sadnim vinom in žganjem? Kjer bo kaj jabolk in hrušk, bodo hoteli brez dvoma delati mošt, ker vina vsled pretiranih cen za delavce nikdo ne bo kupoval in pa ker bo marsikoga zapeljala sedanja visoka cena sadnega mošta. Nevarnost je tedaj, da se bo mnogo sadja, ki bi bilo velike vrednosti za prehrano, predelalo v pijačo, brez katere bi se končno lažje prebilo kakor brez hrane. Dasi vobče ne moremo popolnoma obsoditi predelavanja sadja v sadno vino, moramo letos, ko bo sadna letina tako pičila, ko se nam gre za to, da se ohranimo in da v trdem boju zmagamo, z vso odločnostjo nastopiti zoper napravo sadne pijače. Vsak prevdaren gospodar in vsaka modra gospodinja mora priznati, da bo več zalegla primerna zaloga svežega in suhega sadja, kakor pijača iz iste množine. Kdor pa več pridelal kakor sam potrebuje, mora vedeti, da je na tisoče in tisoče družin, ki nič ne pridelajo, jesti pa vendar morajo ter bodo sadje radi kupile in dobro plačale.

Kaj naj pa šele rečemo o kuhanju žganja iz sadja? Naj se zdi komu ta sadna poraba ob rednih razmerah in ob bogati letini še tako opravičljiva, v sedanjem položaju in skromni letini menda ne bo nikogar, ki bi zagovarjal pretvarjanje tako dragocenega živila v popolnoma nepotrebno in celo škodljivo pijačo. Ali ni naravnost pregrešno in vnebovpično tako početje? Ali imamo morebiti preveč živil? Ali ni sad zemlje tisto orožje, s katerim bomo zmagali? Kako malo patrijotično bi bilo, ko bi dar božji, ki ga ravno sedaj tako nujno potrebujemo, zametali na tak način! In kako nečloveško, nemoralno bi bilo, ko bi iz živil kuhali strup, tisoči in tisoči — recimo samo meščanskih otrok in bolnikov — vojaških in civilnih — bi pa pogrešali tako potrebno in zdravilno hrano!

Kjer bo kaj češpelj, bodo posamezniki brez dvoma poskušali iz njih kuhati žganje. Domača kuha pa ne bo velikega pomena, že zaradi tega ne, ker ni kotlov. Bolj se je pa bati veležganjarjev, ki bodo zopet hoteli pokupiti ogromne množine češpelj za žganje. Ker bodo žganjarne že sedaj skušale zagotoviti si letošnji češpljev pridelok, nujno opozarjamo vse pro-ducente, naj v ta namen za nobeno ceno in pod nobenim pogojem ne dajo niti enega sadu svojega pridelka.

Poskrbeli bomo, da bo vsakdo lahko in dobro prodal, kar bo imel čez svojo potrebo. Poleg tega, da bo za blago več dobil, kakor bi mu dali žganjarji, bo storil s tem tudi plemenito delo. Za dragocen nameček mu bo prijetna zavest, da je tudi v tem oziru po svojih močeh pripomogel k zmagi nad sovragom, ki si obeta ravno vsled pomanjkanja živil največ uspeha.

Letos ne velja nikak izgovor, češ, da se drugače sad ne da uporabiti, ker ni ljudi itd. Sadja bo malo in kakor so se opravila z božjo pomočjo druga dela, tako se bo spravila in tudi pametno za hrano predelala ta malenkost češpelj in drugega sadja. Ako bo pa kje slučajno obilnejši pridelek — hvala Bogu zanj! »Za med« se bo lahko prodalo vse — pa ne za žganje, ampak za jed v take kraje, kjer ni sadja.

Umevno je samoobsebi, da velja isto, če bi hotel kdo kuhati žganje »za domačo potrebo«. Radi priznamo, da je v vsakem gospodarstvu mnogo potreb, toda potreba žganja bi morala biti najzadnja. Kdor ne more izhajati brez žganja, je pomilovanja vreden. Delavec, ki brez žganja ne more delati, ni nič prida; tak tudi ob žganju ne bo hasnil mnogo. Koliko bolj zdrava, krepčilna in tečna je sadjeva!

Dovolj zgodaj kličemo torej iz trideset tisoč grl naenkrat: Proč z žganjekuho iz sadja, proč z žganjem vsaj ob teh težkih in čez vse resnih časih!

Kam pa s sadjem, kjer ga bo kaj? Kar je stanovitnega, spravite za zimo, kar pa se ne da shraniti sveže, posušite!

Gospodinje! Ze sedaj mislite na sadno shrambo! Pripravite, posnažite, prezračite in presušite prostore, kjer boste shranili jabolka! Pripravite lese za sušenje, dajte popraviti stare sušilnice, naj bodo kakršnekolikoli. Komur se obeta obilnejša letina in nima sušilnice, naj skuša narediti novo, četudi je najpreprostejša, zasilno. Pripravite začasa drva za sušenje. Suho sadje je dragocen zaklad v vsakem gospodinjstvu. Če bi posušili vse do zadnjega sadu, ga bo še vedno veliko premalo. Kdor ga ne bo porabil doma, ga bo lahko drago prodal; cene so tudi za to blago silno poskočile.

Sedaj pa še nasvet veležganjarjem. Niste reveži in ne more Vam biti toliko na dobičku letošnjega leta ob tej skromni sadni letini. Usmilite se ubogega sadja in ne palite ga v žganje. Ker pa ste vajeni opravka s sadjem, boste težko brez dela. Zato Vam svetujem sledeče: Omislite si nemudoma kako večjo sadno sušilnico (n. pr. Progresist, Wilmo ali Zimmermannovo ekspresno sušilnico), potem pa le sušite češplje noč in dan! Zagotovim Vas, da ne boste manj zaslužili kakor pri žganju, poleg tega boste imeli pa lepo zadoščenje v zavesti, da ste krepko pomagali pobijati sovražnika — Rusa in Laha — pa tudi sovražnika, ki mu pravimo alkohol. H.

MESO IN MAST.

Novo določbe od 25. julija naprej.

Državni zakonik prinaša ministrsko naredbo o omejitvi uporabe mesa in masti. Naredba zadobi moč 25. julija. Novo je to:

Tudi zanaprej ne bosta več kakor dva dneva brez mesa, toda tudi ta dva dneva je prepovedano uživati vse užitne dele goved, telet, ovac, prešičev, koz, konj, domačih zajcev, perutnine in divjačine, sveže konzerve, prekajeno meso in šunko in z gotovimi izjemami tudi klobase. Tudi po zasebnih gospodinjstvih je v dnevih brez mesa pod kaznijo prepovedano uživanje mesa.

Mast, surova in raztopljen, tudi nemesnat špeh in izdelki, ki se radi pokvarijo, dalje mesna kaša in one vrste klobase, ki se izdelujejo samo z uporabo krvi in cenejših notranjih delov, zaklanih živali, ne spadajo pod prepoved.

Po gostilnah in javnih kuhinjah in po zavodih vseh vrst, v katerih se dajejo osebam izven lastnega gospodinjstva jedila, n. pr. v zdraviliščih, penzijah itd., se smeta pri obedu kot mesna jed pripraviti in ponuditi samo dve vrsti mesa. Prepovedano pa je dajati v raztopljeni masti ali v olju pripravljene jedi in vse z oljem pripravljene omake, z mastjo ali surovim maslom pripravljen krompir in končno surovo ali razpuščeno maslo.

Pri obedu se sme ponuditi in dati samo ena vrsta svežih močnatih jedi. Ob sobotah naštetih podjetja ne smejo rabiti masti za pripravo svežih vsakovrstnih mesnih in močnatih jedi. Prepovedano je dajati gorka jedila na pladnjih manj kakor dvema osebam; na nizah ne sme biti posodje z oljem in gorčico.

V teh obratih se sme eni osebi pri enem obedu dati samo enkrat meso ali eno mesno jed. Teža mesa ali mesne jedi ne sme preseči gotove meje, ki jo naredba določa pri mesu s približno 11, pri pečenki s 15 dkgr.

Gostilničarji morajo jedilni list s cenami razobesiti na takem mestu, da je že od daleč mogoče brati. Splošno je prepovedano izdelovanje konserv v svrhu preskrbe civilnega prebivalstva, ravnotake uporaba mastne kreme in podobnega za obrtno izdelovanje sladčic in obrtno izdelovanje močnatih jedi iz razpuščene masti.

Deželna politična oblast ima pravico, da z ozirom na potrebe in običaje svojega okoliša izdelovanje klobas omeji na določene vrste.

* * *

Konjerejem v vednost. C. kr. kmetijska družba kranjska bo oddala v soboto dne 22. t. m. ob 9. uri dopoldne nad 100 žrebet razne starosti. Oddaja se vrši na družbeni podkovski šoli Poljanska cesta št. 59. Prednost imajo kmetovalci-konjerejci. Povodce je prinesli s seboj.

* * *

Preskrba plemenske živine. Pri deželnem mestu za dobavo klavne živine, se je ustanovil oddelek za posredo-

vanje plemenske živine, bodisi za plemenske krave, kakor tudi za bike. Kdor želi prodati ali pa kupiti plemensko živino, naj se obrne pisмено ali pa ustmeno na to posredovalnico. Pri vojaških dobavah, katere se vrše redno po celi deželi bo tudi uradnik »Deželnega mesta« nakupoval vsake vrste plemensko živino. Za plemo sposobni biki se bodo dajali potom kmetijske družbe bikorejcem za plemo, za plemo nesposobni pa se bodo dali armadi za zakol. Mladi biki od enega leta naprej se bodo oddajali na deželni pašnik na Robežu. Plemenska živina se torej brez vsakega prejšnjega naznanila lahko prižene k vojaškim dobavam. Zamenja se tudi plemenska živina za klavno. Kdaj se v kakem kraju vrši vojaška dobava, lahko vsakdo poizve pri najbližjem komisijonarju Deželnega mesta, kateremu je prideljenih za dobavo ena, dve ali več občin. V kratkem se otvori pri Deželnem mestu tudi oddelek za plemenske in pitane prešiče.

Za naše gospodinje.

Smokvina juha. Pest suhih smokey (fig) namoči čez noč in skuhaj drugi dan na isti vodi do mehkega, pretlači skozi sito in okisaj z limono ali z vinskim kisom. Ta juha ne potrebuje masti, pa je prav koristna otrokom in bolnikom. Na pest smokey pride pol litra vode. Zakuha se črn zriban kruh.

Poljska krompirjeva juha. Skuhaj krompirja v gomašnah, olupki ga in zmečkaj; nato ga razredči s slanim krompom in vmešaj dve pesti sesekljane kreše. Pusti, da prevre, nato pa primešaj na četrt kile krompirja desetinko litra mleka in rmenjak ter zalij z zelenjarno juho, popopraj in poštopaj in pusti, da prevre. Posebej skuhaj kaše in vlij juho nanjo.

Mlečna juha. Na žlici masti zarmeni žlico moke, zalij s krompom, deni na tri četrt litra juhe pol žlice redilnih drož, kuhaj 20 minut, mešaj, vlij četrt litra mleka in posoli.

Zrezki s špinačo. Skuhaj par pesti kaše in posebej še enkrat toliko špinače. (Namesto špinače lahko radič ali ohrovt.) Razsekaj špinačo, primešaj ji kašo, dva jajca, žlico drobtin in če je pri hiši, za sled klobase. Ko se je ohladilo, naredi male hlebčke, povaljaj jih v moki in opeci.

Sirova juha. Na žlici masti zarmeni dve žlici črnega starega kruha in zalij z litrom slanega kropa. Ko je zavrelo, vmešaj poldrugo žlico zribanega sira, pusti malo vreti in zakuhaj tenke makarončke ali rižev zdrob. Dosti boljša je juha, če ji primešaj par maggijevih kock in dva rumenjaka.

Postne juhe so dosti bolj okusne, če se jim prida nekoliko dišave in korenčja, kakor so: majoran, paradižnik, timoz, suhe gobe ali prašek od gob, suhi strok sladkega graha, kos korenja, peteršilja, skorja kruha, peresce bosiljaka, čebule, lavorja, muškata, zelene. Seveda ne gre vse to k vsaki postni ju-

hi. Krompirjeva juha pridobi jako na okusu, če deneš vanjo majarona, peteršilja, zelene, ali gobe in paradižnika. V fiziološko juho spada lavorjev list in malo česnja in kumine; v ječmenovo precej žajbelja, list lavorja in kosček korenja, zelenega peteršilja in zelene. K riževijuhi gre paradižnik, česenj, čebula, peteršilj, grah, gobe. K gobovijuhi tudi tako. K sadnim juham se devlje sladkor, sladka skorja, limonin sok in limonove lupinice. Za okisanje juh je treba dobrega kisa, sicer se pokvari. Pehtranov kis je prav okusen. Vsak kis se mora prevreti, predno se vlije v juho, in tudi juha se mora še prevreti. K mlečnim juham se devlje navadno sladkor ali med, surovo maslo, jajca, žajbelj, limonina lupinica. Dobra postna juha je več vredna, kakor slaba mesna; prav skuhana krompirjeva juha je boljša kakor ajmohta; samo potruditi se je treba, da dene gospodinja vanjo prave dišave in da skuha o pravem času, ne da je juha prestana ali ne dovolj prekuhana.

Mesni vlitki, ponovičniki (Pfannkuchen). Meso je zdaj sila drago; marsikdo, ki sicer ni mogel prestati brez mesne juhe, sedaj občutno trpi. Iz kosčka mesa se pa lahko naredi več jedi. Prav primerni so žlikrofi, mesni vlitki, mesni cmoki s krompirjem in drugo podobno. Saj ni treba posebno veliko mesa; dovolj ga je za sled. To se seseklja s čebulo in peteršiljem, malo popopra, dene se zraven malo muškata, nasti, smetane ali mleka, eno jajce in več ali manj kruhovih drobtin, pa je nađeva gotova bodisi za vlitke ali žlikrofe. Za žlikrofe se naredi testo kakor za rezance; samo malo bolj debelo mora biti. Razreže se v krpice in dene na vsako krpico kupček sekljanja; nato se ogli stisnejo in žlikrofi so gotovi. Kuhajo se 10 do 15 minut na slanim kropu. Za vlitke se napravi testo kakor za cvrtnjak. Speče se in namaže s sekljanjem; nato se zvije in pusti še malo popeči.

Novi grab. Vzemi ščipec masla, opeci na njem kosček masnega svinjskega mesa; vzemi ga vun in deni v kozico. V mast stresli oluščeni grah, duši ga, poštopaj z moko in zalij. Posebej skuhaj krompir in deni k mesu v kozico. Tako bo zabeljen grah in krompir. Tako imaš obenem: juho, meso in prikuho.

Rižot suhih gob. Namoči gobe čez noč in jih zjutraj seseklaj. Razbeli mast, deni vanjo gobe, nekoliko čebule in peteršilja ter pari nekaj minut. Potem stresli riž v gobe, pokrij posodo in pari še pet minut. Nato zalivaj počasi, da je riž prav kuhan in gost. Malo popra in paradižnika da rižu imeniten okus. — Na kropu za zalivanje je treba prevreti zelenjave, kakor za mesno juho.

Zdravstvo.

Poceni zdravilo. Česenj in čebula sta dve reči, ki marsikje nista nič kaj v »kreditu«, pa zaslужita vsobčno priznanje in spoštovanje kot zdravilni rast-

lini, zdravilna sadeža. Česenj in čebula so po zdravilni vrednosti posebno cenili Egipčani; vedeli so, da vleče čebula bolezen nase, da varuje kužnih bolezni. Kraj, kjer je ležal okužen bolnik, so obložili z razrezano čebulo. Tudi česenj velja marsikje kot razkuževalno sredstvo. Marsikdo ga dene v usta, ko gre k bolniku. Nekateri uživajo česenj, ko se pase kaj po želodcu in krvi. Zoper kašelj slovi čebulin sok s sladkor; česenj je staro zdravilo zoper gliste, zlatenico, vodenico, zabasane vetrove, pokvarjen želodec, opešano prebavljanje, zobobol. Otroku, ki ima pljučnico, devljejo na Angleškem pečenega česnja na prsi. Zoper oslovski kašelj devljejo na Škotskem v pepelu pečene čebule na prsi. Ako se zapira voda, rabi tople obkladke v pepelu pečene čebule. Na kurje oko polagaj v jesihu namočeno čebulo; ozeblina maži s čebulo!

Umetnih gnojil ne raztresaj nikdar z rokami, ako imaš na njih kako prasko ali razpoklino, ker se vsled tega rado razgnoji. Takoj po raztrošenju si umij skrbno roke; če ni mogoče na polju, pa takoj, ko prideš domov. Ne jej z roko, ki je še umazana od gnojila; tudi si ne drgni ž njo oči in nosu. Pri trošenju drži usta zaprta; najbolje je, da si zavežeš nos in usta z robcem. Kakor hitro je mogoče, si umij obraz in roke in izkrtaj obleko. Že večkrat so se vnele oči od prahu umetnega gnojila, in so obobile nosne sluznice, sapnik in pljuča. Najboljša pomoč je previdnost in voda. Ako je zašel prah v nos in grlo, izperi nos z vdihavanjem mlačne vode in grlo z grgranjem.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči čežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Vradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Tedenska pratika.

Petek, 21. julija: Sv. Daniel, prerok. — Sv. Prakseda, dev. — Sv. Viktor, muč. († 290.) — Sv. Simforoza in sinovi.

Sobota, 22. julija: Sv. Marija Magdalena, spokor. († 66.) — Sv. Teofil, muč.

Nedelja, 23. julija (6. pobinkoštna): Ev.: Jezus čudežno pomnoži kruh in nasiti 4000 mož. — Sv. Apolinar, škof. († 75.)

Ponedeljek, 24. julija: Sv. Kristina, dev. in muč. († 300.) — Sv. Roman, muč.

Torek, 25. julija: Sv. Jakob, ap. († 44.) — Sv. Krištof, muč. († okoli 250.)

Sreda, 26. julija: Sv. Ana, mati Marije Device. — Sv. Valeus, muč.

Četrtek, 27. julija: Sv. Pantaleon, muč. († 305.) — Sv. Natalija, muč.

Solnce vzhaja ob 4. uri 19 minut, zahaja ob 7. uri 56 minut.

Luna: zadnji krajec dne 22. julija ob 12. uri 33 minut ponoči.

Sv. Krištof.

Ime Krištof, pravilno Kristofor, pomeni: nosilec Kristusa. — O njem se pripoveduje to-le: Krištof je bil velikan, zato je hotel stopiti v službo k takemu gospodarju, ki se nikogar ne boji. Takrat je bil še pogan. Ko je videl, da se tudi največji mogočnejši vsaj satana boje, je hotel, da bi služil peklenškemu knezu. A nekoč je opazil, da se je celo ta »knez« stresel pred nekim križem na polju; zato se je odločil, da ponudi službo onemu vladarju, ki je njega znak: križ.

Pobožen menih ga pouči o resničnem mogočnem Gospodu Jezusu Kristusu in tudi o načinu, kako naj mu služi. Ker je Krištof mislil, da se njegova krepka narava ne bi mogla privaditi stalnemu postu in premišljevalni molitvi, ga menih pregovori, naj gre do bližnje reke, kjer manjka mostu, ter naj Bogu na ljubo prenaša potnike na drugo stran. Krištof uboga. Nekega večera ga naprosi ljubezniv deček, da bi ga prenesel na breg onstran reke. Krištof sprejme radevolje fantiča na rame; toda kar naenkrat čuti nenavadno težo, da se je komaj pokonci držal. Začuden vpraša Krištof: »Kaj neki imaš pri sebi, da si tako težak? Saj se mi zdi, kakor bi nosil cel svet!« — Smeje odgovori fantiček: »Nisi nosil le sveta, marveč Stvarnika sveta!« Krištof je nosil božje Dete Jezusa, ki je nato stopil v vodo ter krstil velikana na ime Kristofor — nosilec Kristusa.

Svetnik je šel nato kot misijonar v Licio ter izpreobrnil ondi v mestu Samo do 18.000 poganov. Vsled povelja kralja Dagna (cesarja Decija) je bil silovito mučen: Na glavo so mu dali razbeljeno železno čelado, nato so ga položili na razpaljeno železno ploščo; toda Krištof je zaklical: »V imenu Jezusovem ne čutim nič teh bolečin; le en pravi Bog je — Jezus Kristus!« Ker ga tudi s puščicami, ki so jih vanj prožili, niso mogli usmrtiti, je bil slednjč obglavljen.

Sv. Krištofa kličemo na pomoč v stiskah kužnih bolezni; tudi ranjenci se mu tople priporočajo.

Nauk: Bodi tudi ti Krištof — Kristonosec! Pristopi čimnajvečkrat k sv. obhajilu, da boš nosil Jezusa v svojem srcu! Nosil Jezusa na rokah z deli ljubezni, ki jih izvršuješ Njemu na čast in na korist bližnjemu!

Proščenje.

Praznik veseli obhajamo danes, praznik prošenja naša župnija. Ljubljenec božji, Krstnik sveti Janez, največji svetnik, krstitelj Mesija; on, ki Gospodu pripravljaj je pot, danes veseli obhaja svoj god. V cerkvi okrašeni danes so zbrani v praznični noši njegovi župljani. S trona visokega gleda on zbrane, pogled na moški mu strani obstane: Prazna je skoraj moška stran. Žene na ta slovesni dan nosijo mnoge rute črne, mnoga si skrivaj solzo otrne. Kje so sinovi, kje so možje?!

Saj smo s teboj v zvezi vsi tesni, tvoji možje, mladeniči mladi; danes, na praznik, na god tvoj slovesni,

k tebi i mi pohiteli bi radi! — Pa smo tak daleč od tebe proč, ni nam pred tvoj tron poklekniti moč! Ker je v nevarnosti draga očina, rabi nas ljubljena domovina! Vojna je letos na vse vetrove nas razkropila, tvoje sinove. Ti nas čuvaj, zavetnik mogočni, v vojni tej grozni in krvoločni! Čuvaj ovčice svoje in brani, zdrave in čvrste nas dragim ohrani! Skorajšnje nam vrnitev podeli, srečno pod svoje okrilje pripelji!

Vide z Mirne, 25. junija 1916.

Prošnja do obiskovalcev gorâ.

Kranjska ima več lepih in precej obiskanih gora, na katerih pa še ni nikake pravenske planinske koče. Udomačila se je zato navada, da so turisti na takih krajih ostajali v gotovih kmečkih hišah, tu prenočevali in kupovali živila. Če vpoštevamo dejstvo, da hodijo na gore le poleti in ob lepem vremenu, torej tedaj, ko ima kmet dela čez glavo, je umljivo, da je bil tak obisk že v mirnih časih kmetu dostikrat ne ljub, zlasti ker je gotovo v gorah neprimerno več hujšega dela kot v ravnini. Gorjanec mora res izrabiti vsak četr ure lepega vremena, da more spraviti na varno v malih porcijah s težavo nakošeno mrvo. In če se mu to do mraka posreči, ima še vedno rad mir pred tujci, ker preostaja še delo v hlevu in drugod. Vojska je pobrala v ljudem poleg tega glavne srebro, na katerih je slonelo delo. Nič ne pre-

tiravamo, ako trdimo, da večina kmečkega ljudstva zlasti po gorah trpi v tem času telesno in duševno vsled trajnega prenapora. Ob takih razmerah seveda ni ne časa, ne veselja, da bi se motili še z izletniki, ki mnogokrat nimajo zmisla za kmetov položaj in se vedejo kot v gostilni, češ, saj plačamo. Prosimo torej, naj izletniki zahajajo samo v hiše, kjer se domači njih prihoda ne bodo ustrašili. V sobi, kjer ima domača družina vse najpotrebnejše, naj se zvečer nikdar dolgo ne mude. Kako silno mora kmet sedaj varčevati s časom, ve samo tisti, kdor izkuša.

To in ono.

Tudi vojni dogodek. Gospa Terezija Lang, stanujoča v Chicago, 1428 Mohawkstr., poštena Avstrijanka, je poslala dunajskemu županu pred nekaj meseci zavoj moke s prošnjo, naj jo izroči cesarju Francu Jožefu. Nato je dobila z dunajskega dvora pismo naslednje vsebine: Zelo spoštovana, milostiva gospe! Prav posebna čast mi je, da Vam morem, spoštovana, milostiva gospe, po najvišjem naročilu Njegovega c. in kr. veličanstva cesarja Franca Jožefa I., za v resnici patriotično in ljubeznivo pošiljatev moke, naznaniti najvišjo zahvalo. Obenem blagovolite sprejeti poročilo, da se je iz te moke v dvorni kuhinji spečeni kruh premilostnemu cesarju večkrat ponudil in da mu je izborna teknil.

Z izrazom odličnega spoštovanja prevdani

Kirk pl. Priletzky,
c. in kr. svetnik in ravnatelj.

Razkošnost ob vojni. V Kopenhagnu je neki vojni dobavitelj povabil več prijateljev na papco in pupco. Privoščili so si šampanjca v izobilju. Slednjič so si izmislili še tole: Neki tam v bližini stanujoči brivec je bil po telefonu poklican, naj se poda takoj v hišo omenjenega »guljaš-barona«. Brivec mahoma ustreže in najde veselo gospodo sredi košar, obloženih s šampanjskimi steklenicami. Brivec je dobil ukaz, naj vsem trgovcem obrije brado s pomočjo žlahtne kaplje in obenem s šampanjcem umije, kar se je seveda točno izvršilo. Brivec je bil še bogato obdarovan.

Mož, ki je s šampanjem tako šartil, si je tekom sedanje svetovne vojske nagromadil veliko premoženje. S čem se neki umivajo bogati ameriški vojni liferanti?! — Pač slabo umevajo taki ljudje resnost sedanjih časov, da se na tak način varni pred krogami vendarle kopljejo v — krvi!

Za kaj se bojujejo... Nekega dne potrkala vojak na nebeška vrata. Bil je Slovenec — poštena korenina. Sv. Peter ga prijazno sprejme in nagovori: »No, za koga si se pa ti vojskoval?« — »Za vero, cesarja in domovino,« odgovori vojak v nadi, da mu bo to zdaj prav prišlo. — »To je le-

po; dobro si delal,« pravi sv. Peter. »Le pojdi v večno veselje!« — Čez eno uro potrkala na nebeška vrata Nemec. »Za koga si se vojskoval,« vpraša sv. Peter tudi tega vojaka. »Za Boga in domovino,« se odreže Nemec. »Že dobro. Le pojdi po nebeško plačilo,« — Komaj odpravi tega, že pride tretji vojak; bil je Francoz. — »No, za koga si se pa ti boril?« — »Za Francijo in za čast,« — de ponosni Francoz. Peter malo pomisli, pa reče: »No, naj bo! Pa pojdi še ti v nebesa.« — Takoj nato pride ruski vojak. »Povej, zakaj si se vojskoval na zemlji?« — »Tega pa ne vem« — odgovori presenečeno in boječe dobra ruska duša. — »Ti že verjamem,« mu pritrdi sv. Peter. »Pa pojdi še ti, da dobiš plačilo pri dobrem nebeškem Očetu.« — Slednjič prikoraca ponosno neki angleški vojak. Na vprašanje: Za koga se je vojskoval? — odgovori gladko in kratko: »Za tri šilinge na dan.«

Če nastane prepir... V neki družbi so se pričekali o vprašanju: Kdo — mož ali žena — naj prvi ponudi roko za mir in spravo, ako se zakonska kaj zbese-dita, ako pride med njima do razpora? — Mnenja niso soglasna. Žene so trdile, da se morajo možje udati in ponuditi prijazno besedo. Možje so bili upravnasprotnega mnenja. Slednjič se oglasi stara mati (v družbi so bili samo sorodniki), ki je doslej tiho poslušala: »Otroci, ali naj vam jaz povem? — Zmerom sem mislila in še mislim, da je tisti najprej zopet prijazen, ki je med zakonskima bolj pameten.«

Izredno posrežen. V Berlinu cenijo junake, ki pridejo s fronte, tako kakor se spodob. Nedenno je prišel z bojišča v Berlin črnovojnik, ki se mu je videlo, da je vojsko od blizu gledal. Ne vedoč, kam bi se obrnil, vpraša nekega gospoda, kako bi prišel na kolodvor, imenovan »Lehrter-ski kolodvor«. — »Vi vojak morate poprej dobiti pošten zajtrk. Pojdite z menoj v bližnjo gostilnico.« Ko se je mož dobro podprl, jo vseka proti kolodvoru. Na poti zopet poizveduje, če je blizu kolodvor. Vprašani ga nagovori: »Ali ste kadilec?« Ko ta pritrdi, mu neznanec nabaše žepa s smotkami in tobakom. Nato gre vojak dalje. Toda še enkrat je moral vprašati mimoidočega civilista, če je to prava pot do kolodvora. Civilist pokliče izvoščaka ter mu veli, naj pelje vojaka na bližnji kolodvor, vojak pa potisne v roko velik tolar. Pred kolodvorom hoče vojak plačati, toda voznik se odreže: »Nimam drobiža, da bi vam dal.« — Nato udari po konju in odhiti.

Ni prav zanesljivo. Strežaj: »Gospod baron, v sprednji sobi čaka šest mutcev, ki želé z vami govoriti.« — Baron: »Ali so pa tudi res mutasti?« — Strežaj: »Vsaj pravijo, da so!«

Radovednež. »Gospod doktor, koliko pa stane, če jaz v a s vprašam, kako vam je?« — »No, potlej računim samo polovico takse.«

Prava beseda o pravem času. Gospodinja dekl: »Jaz ne vem, ali si ti nora ali jaz?« — Dekla: »Kaj pa mislite, gospa, nore dekle vendar ne boste jemali v službo!«

Najnovejše z bojišč.

Živahni topovski boji so bili te dni v Dolomitih, na koroški črti, na odseku Jezernica in Rajblu. — Na kolo-dvorske naprave in vojaška poslopja v Trevizu so naši letalci v noči od nedelje na ponedeljek vrgli 90 bomb.

Pri Lucku so zavezniške čete skrajšale bojno črto in se umaknile za spodnjo Lino, ne da bi jih nadlegoval sovražnik.

Med Italijo in Nemčijo. Listi trdijo, da se nahajamo neposredno pred vojnim stanjem med Nemčijo in Italijo.

Vprašanja in odgovori.

I. I. — Mörbek: Seveda dobivate premajhno podporo. Zvišanje bi Vam preskrbel najbližji avstrijski konzularni zastopnik, ki mu predložite izkaz rodbinskih članov, potrjen od ondotne krajevne oblasti.

J. G. — Studenčice: Obrnite se na polkovno poveljstvo (pp. 7) v Celovcu.

J. M. — Dobranje: Bo treba še malo potrpeti. Delo za dom je tudi vojno delo; tisti, ki doma pridno dela, bo imel tudi častno mesto med junaki domovine.

O. S. — Jesenice na Gorenjskem: Še najkrajša pot — če naročite omenjeno knjigo potem »Katol. bukvarne«.

L. E. — Idrija: Na vprašanje, kje se doper golobi ali kurešina — ne moremo odgovoriti, ker točasno ni bilo v naših listih nobenega tozadevnega in-serata. Morda se vsled Vašega vprašanja kdo oglasi.

Sreče bolečine se povrnejo zopet, kakor hitro postane vreme vlažnejše in hladnejše. Naše mišice in žilci so zelo občutni za mraz in vlago. Ladi tega moramo imeti za naglo odstranjenje teh ponavljajočih se bolečin vedno v roki Fellerjev blagodejni rastl. esenci fluid z zn. »Elza-fluid«. Isti učinkuje hitro bolečine lajšajoč, odpravi povzročitelja bolečin in razkroji dražilce bolečin vsled svojega učinkujočega dovajanja krvi. Te blagodejne lastnosti »Elza-fluida« potrjuje čez 100.000 zahvalnic, kakor tudi mnogostevilni zdravniki. Nobeno drugo bolečinslaščajoče sredstvo nemore enakih uspehov zaznamovati. Zato se naroči pristen »Elza-fluid« pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzstr. 16. (Hrvatska). 12 steklenic stane na vse strani franko 10 K 40, 24 steklenic franko 10 K 60 v. Obenem se lahko naroči Fellerjevo lagodno odvajajoče rabarbarsko krogeljico z zn. »Elza krogeljice«, 6 skatlic franko 10 K 40. Te krogeljice imajo to prednost, da so popolnoma neškodljive in zelo priljubljene pri druzgocelo občutljivih osebah, vzbujajo le, očiščujoč želodec in ne učinkujejo dražilno. Ogljavalec bolečin je Fellerjev »Elza-mentolov« čitnik, papir vgrteno v kartonih 1 K 1-krono. Velikega pomena pri glavo- in zoboboli itd. (388)

Rženi rožički, tudi cveki, rožič, žitni rožič, vranji parkelj, plen in smetnja-vo žito imenovano, je nekaj plevel, (gli-va), kateri se rodi na rženem klasju, je kakš 2 cm dolg in moč kakor podolga-st, črn, rogu podoben izrastek iz rženega klasu. Ker vsebujejo ti rožički zelo hud strup, se morajo iz rži, predno se da ta mleči, očistiti. Zavžeta ržena moka, v kateri so ti rožički zmleti, je zdravju zelo škodljiva, ker nastanejo hude bo-

lečine okoli srca, v črevesih in želodcu, kakor tudi nastane takozvana žitna bož-jast. — Zato se kmetovalcem, kakor tu-di mlinarjem priporoča te rožičke pred mletvijo iz rži izbrati, jih posušiti in ker se letos dobro prodajo, prodati. — Kupi jih tvrdka **R. Luckmann prej Jos. Leuz nasl.** Ljubljana, Abacljeva cesta št. 10, katera tudi kupuje druga raznovrstna zelišča itd.

Dobre knjige.

Higijena na kmetih. Po dr. Fel-tena knjigi »Landhygiene« priredil M. Č. Cena 1 K 20 v., po pošti 1 K 30 v. — Ta knjiga je posebno v današnjih dneh kričeča potreba. Kolikim boleznim in nadlogam bi se izognili in koliko pre-zgodnih smrtnih slučajev bi preprečili, če bi Slovenci sploh, posebno pa naše kmečko ljudstvo kaj vedelo o higijeni. Če ne bomo gojili higijeničnih predpi-sov, bomo sami krivi, če podleže ta ali drugi, kužni ali nekužni bolezni, od ka-terih nam preti vedno večja nevarnost. To knjigo, ki se dobi v Katoliški Buk-varni v Ljubljani, naj torej vsakdo pazno prečita.

Družine vpoklicanih v vojno ali pomožno službovanje naj si omislijo novo knjižico pod naslovom: **Pravice vpoklicancev v vojno službovanje** in njih družin do vzdrževalnin (preživ-nin, državnih prispevkov k preživlja-nju), podpor in preskrbnin. — Iz te knjižice zvedo natančno, do kakih pre-skrbnin imajo pravice in kaj jim je storiti, da jih dobe, če se jim je prejšnja neopravičeno odbila. S to knjižico si lahko vsakdo sam pomaga, ker je pi-sana poljudno, da jo razume vsak, ki zna čitati, in obsega vse potrebne vzor-ce za tozadevne prošnje. Dobi se v Ka-toliški Bukvarni v Ljubljani za nizko ceno 50 v., po pošti 60 v. Knjižici so brezplačno priložene tudi nove poštno določbe za časa vojske v prometu z vojno pošto, vojnimi ujetniki itd.

Varčna kuharica. Zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase sestavila v vojnem letu 1915 M. R. Cena 1 K 40 v., vezano 2 K s pošto vred. — Dasi imamo Slovenci že par dobrih kuharskih knjig, je vendar potrebno, da je izšla ta za današnje razmere pri-rejena knjiga, v kateri so zbrane jedi, po katerih moramo danes spričo ome-jene izbire živil pogostje segati. Kni-ga je dokaz, da se tudi v teh razmerah, če se živila pravilno uporabljajo, dajo prirediti vsaj tako okusna, pa še bolj tečna in redilna jedila, kakor smo jih bili vajeni v rednih razmerah pri raz-kožni izbiri živil. Knjiga se dobi v Ka-toliški Bukvarni v Ljubljani.

Krompir =

dr ben za krmljenje kupuje

L. krajska sv. in oreljska družba v Ljubljani,
Dunajska cesta 29.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.
Trst, 12. julija: 58. 20. 2. 36. 69.
Dunaj, 15. julija: 24. 28. 42. 89. 75.

SKRIVALNICA.

Kje je divjačina?

Proti okuženju

se moramo sedaj tembolj varovati, ker nastopajo razne nalezljive bo-lezni, kot: šarlatica, ospice, koze, ko-lera, legar z večjo močjo. Radi te-ga pa

vporabljaš

povsod, kjer nastopajo take bolezni, dobro razkuževalno sredstvo, ki bi moralo biti pri roki v vsaki hiši. Najbolj priljubljen razkuževalno sredstvo sedanjosti je glasom razis-kavan na »zavodih prof. Löfflerja, Liebreicha, Proskauerja, di Vestea, Vasa, Pfeifferja, Veriuna, Pertin a. dr.

LYSOFORM

ki je brez duha, nestrupen in cenen in napredaj v vsaki lekarni in dro-zerji v izvirnih steklenicah (zeleno-barve) za 1 krono. Učinek Lysiformu je točen in zanesljiv, vsled česar ga mnogi zdravniki priporočajo za raz-kuževanje bolniških postelj, za umi-vanje ran, oteklin, za antiseptične obveze in za izpiranja.

Lysoformovo milo

je fino, prijetno, čisto toaletno milo, ki vsebuje Lysoform in učinkuje an-tiseptično. Prenese je najbolj življiva-ša koža, tudi pri otrocih in dojenčkih. To milo stori kožo mehko in prožno in jako prijetno diši. Enkraten poskus Vas bo prepričal in boste na-prej rabili vedno samo to milo, ki je draga samo na videz, v rabi je pa jako ceno, ker je dolgo v rabi. Kos stane K 2.—

Lysoform s poprovo meto

je močna, antiseptična ustna voda, ki odstrani hitro in zanesljivo slab duh ust, beli zobe in jih ohranja. Rabi se lahko po zdravniškem navo-glu tudi pri kataris vratu, kašlju in nahuju za grgranje. Zadošča nekaj kapljic na kozarec vode. Izvirna ste-klenica stane K 2.— in je na prodaj v vsaki lekarni in drožeriji. — Za-nimivo knjigo pošlje zastoj in pro-sto poštno vsakomu »Gesundheit und Desinfektion« kemik HUBMANN, referent Lysoformovih tovarov.

615 DUNAJ, XX, Petraschgasse 4.

Dr. Keleti & Murányi,
Lysoformove tovarne, kemična tovarna, Ujpest.

Avtomatična past

za podgane K 5, za miši K 4, lovi brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke „Rapid“, vjame na tla soče ščurkov v eni noči, po K 3-50. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju. Poštnina 60 v. Izvorna trgovka Tintner, Dunaj III., Neulinggasse 268. 1665

500K

Vam plačam ako Vaš kurjih oči, bradavice in trde kože tekom 3 dni s korenino brez bolečin ne odpravi **KIA-BALSAM**. Cena lončka s jamstvenim pismom K 1-50, 3 lončki K 4-50, 6 lončkov K 6-50. Potenje nog in rok odpravi lita prašek. Cena K 1-50, 3 skatle K 3-50. **Kemeny Kaschan** (Kassa), poštini predal 1 819 Ugarsko. 100.000 zahvalnic.

Jesen, brest, bukev

okrogel les ali v debelih kupi v vsaki množini trdka

Peter Klubal & o. Praga II.

Vačlavski trg 60 n.

Kuverte s firmo,

izvršuje natančno po naročilu

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Sprejme se v službo pošten in trezen, oženjen kmet za

oskrbo neke kmetije

Vešč mora biti v pisanju in vseh kmetijskih delih zlasti v svinjereji. Plača po dogovoru. Ponudbe na naslov: Živinozvojska zveza, Homoc, pošta Radomlje.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagatelj so za pošt.

4³/₄%

Ihanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7¹/₂, 15 ali 22¹/₂ let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentirajo jamstvene glavice za 6.788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalen, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsedniki:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jozef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Kobljar, dekan v Krasju; Dr. Morhar Alojzij, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Demec, ravnatelj trg. soče v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Urbančič, prot. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. sin. rač. oddelek v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; Avgustin Zajc, o. kr. rač. revizor in posrednik v Ljubljani.

Dva hlapca

močna, trezna in poštna (eden vjen ko-njem) se iščeta.

Ponudbe na

1678

F. Dolenz, veletrgovina, Kranj.

Kovače

dobro delavce, za okovanje voz in razna popravila orodja se takoj sprejme. Ponudbe na DRAGOTIN HRIBAR, Deutschlandsberg, Štajersko ali pa v Ljubljano.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je **mojsirsko delo urarske umetnosti!**

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte zastonj in poštine prosto.

Zlato uro zastonj!

Natančneje v krasnem ceniku, ki se pošlje zastonj in poštine prosto.

Kako sodijo vse stranke: Čisto takih pisem vam lahko pokažem:

Po letih še ni popravila potrebna!

Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona kovinska ura, katero sem ori Vas kupil K 4-10, še ni bila popravljena in gre vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega nečaka. Vsoto K 4-10 pošljem istočasno po poštini nakaznici na Vas.

Vas najlepše pozdravljam
Skaričev pri Krapini. Franc Mlinarič, pos.

Vse ure so natančno preizkušene!

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (ceste) v ploščah po K 84— in zmlete a K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsve tropine v ploščah po 76 K brez vreč a 100 kg.

Olepke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg a K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno klajo po 51— K za 100 kg z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, grašico in semensko koruzo za zeleno krmno.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajnita, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— a 100 kg z vrečo vred. Narocniki na dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K a 100 kg z vrečo vred.

Odslej prodaja knjižico „Živinoorejci in vojna“ Katoliška Bukvarna.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleva.

Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd. naročate le pri Gospodarski Zvezi.

izbor se je doneslo za vojake v vojski in oploh za vsakega kot najboljši

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, grisu, taženosti, prsih, vratih in bolesti v arsa

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. anglic. oempos.

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 30, 1'40, 3'—

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri glatnem levu“, Praga, 1., Elizabeta cesta 6.

Dnevno raspošiljanje.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orlaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za olajšev lasišča, pr moških krepko pospešuje rast brade, in se po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blesk in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetem ali denar naprej iz trgovice, kamor je naslavljeni vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko ogrskega rdečega križa, 1 srečko budimpeštanske baziške, 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880, 1 dobitni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884.

(Koščekni obrok za vseh pet srečk ozirom dobitnih listov samo 3 kron 12 žrebanih vsako leto, glavni dobitki 630.000 K)

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do **4.000 frankov popolnoma zastoni!**

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. življ. in redne, nezd. in jamsk. zavarovalnic

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neugodna in jamskvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838—

Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-76

V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-61

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje veljavne kratek za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist odrec do gori imenovane podružnice.

Prospekti zastoni in poštne prosto.

Sposobni zastopnik: se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavozo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijsko sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/2 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo kron 800.000—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 50 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljši.

